

ÅRSBERETNING FOR

2012

BERG
SPAREBANK
lokalbanken

1. Innledning

Berg Sparebanks regnskap for 2012 viser et resultat før skatt på NOK 22,7 mill. Dette er NOK 3,1 mill. bedre enn i 2011. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er resultatet økt fra 0,89 % i 2011 til 1,02 % i 2012.

Rentenettoen er økt med NOK 0,6 mill. Den marginale økningen i kroner skyldes primært økt kundemargin og reduserte fundingkostnader. I prosent av GFK øker rentenettoen fra 2,05 % i 2011 til 2,06 % i 2012.

Andre driftsinntekter er økt med NOK 2,8 mill. I prosent av GFK øker andre driftsinntekter fra 0,69 % i 2011 til 0,81 % i 2012. Netto provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester viser en positiv utvikling og har økt med NOK 3,1 mill. ift 2011. Økningen er drevet av provisjonsinntekter fra boligkreditt og økte provisjoner fra salg av skadeforsikring.

Driftskostnadene for 2012 målt i nominelle kroner er NOK 1,4 mill høyere enn kostnadene for 2011. Målt mot GFK er kostnadene 1,64 %, opp 0,05 % -poeng fra 2011. Kostnadsveksten skyldes primært kostnader knyttet til ombygging av banken og økte personalkostnader.

Tap på utlån og garantier utgjør summen av individuelle nedskrivninger, nedskrivninger på grupper av lån, konstaterte tap og inngått på tidligere tap. Ved utgangen av 2012 kostnadsføres netto NOK 3,6 mill i tap på utlån og garantier mot NOK 5,3 mill i 2011. I prosent av GFK 0,16 % mot 0,24 % i 2011.

Berg Sparebank har i 2012 en utlånsreduksjon eksklusive Terra Boligkreditt på 5,8 %, og en innskuddsvekst på 10,4 %. Bankens forvaltningskapital er redusert med 2,7 % til NOK 2.151 mill. Reduksjon i forvaltningskapitalen skyldes strategisk bruk av boligkreditt som fundingkilde, samt innfrielse av ekstern funding uten opptak av nye lån.

Utlånsvekst inklusive Terra Boligkreditt er på 6,3 % og forvaltningskapital inklusive lån overført Terra Boligkreditt er NOK 2.862,8 mill.

2. Samfunnsøkonomi og rammevilkår

Verdensøkonomien er i 2012 fortsatt tyngt av finanskrisen, og det kraftigste økonomiske tilbakeslaget på mange tiår. Euroområdet er i tillegg preget av statsgjeldskrisen, og samlet arbeidsledighet i EU er svært høy. I underkant av 19 millioner europeere er uten arbeid, og dette utgjør en ledighet på 11,8 %. Hellas og Spania er de landene som er hardest rammet – begge med arbeidsledighet på over 25 %. Disse rammevilkårene skaper stor nød for de som er direkte rammet, og betydelig usikkerhet rundt den videre økonomiske utviklingen.

Norsk økonomi er så langt nærmest uberørt av den internasjonale nedgangskonjunktoren. Kapasitetsutnyttelsen i store deler av økonomien er høy, og arbeidsledigheten er lav med en registrert ledighet på 3,2 % av arbeidsstyrken. Høy oljepris fører til stor aktivitet i oljenæringen og leverandørindustrien i tillegg til at nye store oljefunn har gitt fornyet optimisme og økt aktivitet. Norsk økonomi og statens finanser er betydelig påvirket av oljen noe som preger statsbudsjettet for 2013 der man bruker hele 125 milliarder oljekroner. Mange bedrifter står imidlertid overfor utfordringer knyttet til høyere kostnadsvekst enn hos handelspartnerne og styrket

kronekurs i 2012. I sum kan dette gå ut over etterspørsel og i neste omgang arbeidsplasser.

Selv om norsk økonomi er god, og Norge står bedre rustet enn de fleste andre til å møte en ytterligere forverring i internasjonal økonomi, er vi allikevel sårbare – særlig overfor fall i oljepris. Dette vil påvirke økonomien bl.a. gjennom lavere etterspørsel, økt ledighet og etter hvert fallende boligpriser. Med økende gjeldsbelastning i husholdningene vil et tilbakeslag i norsk økonomi kunne føre til økte utlånstap i bankene. Denne risikoen vil fortsette å øke så lenge boligpriser og husholdningsgjeld vokser mer enn husholdningenes inntekter.

2.1 Boligpriser

Det norske boligmarkedet er hett og har steget mye over mange år med unntak av nedgangen i forbindelse med finanskrisen 2008/2009. Boligprisene har økt betydelig i 2012, og i desember var prisene 8,8 % høyere enn ett år tidligere. Av frykt for en boligboble innførte Finanstilsynet i 2011 retningslinjer for forsvarlig boliglansfinansiering. Økt krav til egenkapital, likviditetsoverskudd med mer skal bidra til å dempe etterspørselen og dermed prisveksten. Når boligmarkedet preges av at etterspørselen er høyere enn tilbudet, lavt rentenivå, god inntektsvekst blant husholdningene og høy befolkningsvekst er det et spørsmål om dette er nok. Trolig må økt boligbygging i pressområder til for å bidra til en bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel i boligmarkedet. Dette vil bidra til å dempe prispresset.

2.2 Oljeprisen

Oljeprisen steg markant i begynnelsen av året fra ca 107 dollar fatet til toppnotering i april på ca 126 dollar. Etter dette har oljeprisen falt markant til ca 91 dollar for så å hente seg kraftig inn igjen. Ved utgangen av året noteres oljen på 111 dollar fatet. Snittprisen for Nordsjøolje i 2012 er den høyeste som noensinne er målt.

2.3 Sysselsetting

Sysselsettingen i Norge falt svakt gjennom fjoråret med en arbeidsledighet på ca 3 % ved inngangen til året til en arbeidsledighet pr november 2012 på 3,2 %. Dette er et lavt nivå både i et historisk, og ikke minst i et internasjonalt perspektiv. Mange hoder og hender i arbeid er positivt for norsk økonomi, og bidrar som oljen til økt økonomisk vekst og utvikling av velferdssamfunnet.

2.4 Renteutviklingen

Norges Bank har et mål om en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 %. Styringsrenten er et av sentralbankens viktigste styringsverktøy for å nå dette målet, og har i forbindelse med finanskrisen og den påfølgende statsgjeldskrisen blitt brukt aktivt for å motvirke de negative virkningene av krisene. Det siste 1 ½ året har Norges Bank satt ned styringsrenten med 0,75 %-poeng til 1,50 %. Begrunnelsen er vedvarende lavkonjunktur i Europa og USA, og en sterk norsk krone som bidrar til å holde inflasjonen lav og dempe den økonomiske veksten i Norge. Bruk av styringsrenten som pengepolitisk virkemiddel er derfor i stor grad avhengig av rentenivået hos våre handelspartnere. Slik prognosene er for Europa er det ventet at renten holder seg på et lavt nivå i overskuelig fremtid.

2.5 Kronekursen

Den norske krone er en liten valuta, og i krisetider vil små valutaer ofte svekke seg mot USD og EURO hvilket også skjedde under finanskrisen. I ettertid har kronen styrket seg, og den har gjennom 2011 og 2012 ligget på et høyt nivå. Kronen har i 2012 styrket seg mot både euro og dollar. Stor rentedifferanse mot utlandet og lav innenlandsk inflasjon gjør at Statistisk sentralbyrå forventer en fortsatt sterk kronekurs mot EURO de nærmeste årene. En høy

kronekurs svekker derimot norsk konkurransekraft og gjør det vanskeligere for norske bedrifter å selge sine varer til utlandet.

2.6 Børsutviklingen

Til tross for svake utsikter til økonomisk vekst, har aksjemarkedene internasjonalt utviklet seg relativt sterkt i 2012. Oppgangen i aksjekursene skyldes delvis at selskapenes resultater er på linje med, eller moderat bedre enn, investorenes forventninger. Myndighetenes signaler om vedvarende ekspansiv pengepolitikk bidrar også. I Norge steg Oslo Børs hovedindeks steg med hele 15,4 %.

3. Lokalmarkedet

Halden er et attraktivt sted å bo med gunstige boligpriser, flott natur og et rikt idretts- og kulturliv. Dette bekreftes gjennom befolkningstilveksten som er positiv på 10.ende året på rad. Med firefelts motorvei til Oslo og Gøteborg ligger Halden sentralt plassert for pendlere, og ikke minst for næringsliv med kundegrunnlag utenfor kommunens grenser.

Tilgang på attraktive arbeidsplasser er en viktig driver for å tiltrekke seg nye innbyggere. Etter Halden kommune er det kabelfabrikken Nexans som er byens største arbeidsgiver tett fulgt av Fresenius Kabi og Norske Skog, Saugbrugs. Disse hjørnesteinsbedriftene er viktige for Halden, og gir næringsgrunnlag til et mangfold av forskjellige lokale underleverandører.

Arbeidsledigheten i Halden er på 2,8 %, og det er likt som på samme tid i fjor. Halden har dermed færre ledige enn i Østfold og landsgjennomsnittet som begge er på 3,2 %.

Fredriksten festning har betydd mye for Halden siden festningen ble påbegynt i år 1661. Mest kjent er festningen som stedet der den svenske krigerkongen Karl XII falt i år 1718. I nåtid er Fredriksten festnings rolle som forsvarsverk over, men til gjengjeld er festningen nå en betydelig kulturarena med ett uttall arrangementer med stort mangfold. Siden 2005 er det satt opp mange kjente operaer som Aurora, Trubaduren, Turandot og Carmen med stor suksess på Fredriksten festning. I 2013 spilles Nabucco av Giuseppe Verdi. I 2012 har festningen vært arena for konserter med Andrea Bocelli, Leonard Cohen og Roxette i tillegg til å være mål for ett av Norges største sykkelritt – Grenserittet.

De siste 6 årene har arrangementet "Allsang på Grensen" profilert Halden gjennom sendinger på TV2 og i utallige oppslag i landets største aviser. I 2012 er programmet sendt på både norsk, svensk og dansk TV, og Price Waterhouse Coopers har beregnet den lokale verdiskapningen av Allsang på Grensen til NOK 15,3 mill i 2012.

4. Virksomhetens art, lokalisering og styring.

4.1 Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

4.1.1 Innledning

Corporate Governance dreier seg i korte trekk om prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Prinsippene regulerer forholdet mellom eierne, styret og ledelsen. I en litt videre forstand omfatter CG også forholdet til andre som for eksempel ansatte, kreditorer, myndigheter, lokalsamfunn og forretningsforbindelser. Følgende redegjørelse bygger i store trekk på Norsk Anbefaling, tilpasset en modell for norske sparebanker som er anbefalt av Sparebankforeningen i Norge.

4.1.2 Forstanderskapet

Bankens øverste organ er forstanderskapet. Dette er sammensatt av 3 grupperinger - kundevalgte, offentlig oppnevnte og ansatte. Forstanderskapets sammensetning er 8 representanter valgt av kundene, 4 kommunevalgte og 4 ansatte. Forstanderskapet velger bankens styre, revisor og kontrollkomité. Forstanderskapets kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor, samt kontrollkomitéen hvor minst ett av medlemmene innehar juridisk kompetanse. Styret er forstanderskapets organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken. Forstanderskapet godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Det avgis egen beretning fra revisor og egen melding fra kontrollkomitéen til forstanderskapet i forbindelse med fremlegging og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes 3 årlige forstanderskapsmøter, hvorav 2 lovpålagte. De lovpålagte er regnskapsmøtet innen utgangen av februar hvor årsregnskap med noter godkjennes, samt valgmøtet innen utgangen av april. Alle forstanderskapsmøter ledes av forstanderskapets leder eller nestleder. Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal i henhold til vedtektene sendes ut minimum 8 dager før møtet.

4.1.3. Styret

Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoposisjonering gjennom kvartalsvise rapporteringer av finansielle nøkkeltall og strategiske måltall. Gjennom utarbeidelse av policydokumenter og instruksjoner for risikoområder, bevilgningsfullmakter, årlig ICAAP og intern kontrollrapportering i henhold til egen forskrift for bankene, følger styret med på bankens strategiske og operasjonelle risiko. Dette arbeidet overvåkes av revisor, som avgir en årlig erklæring vedrørende arbeidet med intern kontroll og ICAAP.

4.1.4 Valgkomité

Sparebankloven regulerer hvordan valgkomitéarbeidet skal foregå i en sparebank. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til forstanderskapet velges etter egne prosedyrer. Kundevalgte velges i et eget valgmøte, etter innstilling fra valgkomitéen. Komitéen foreslår medlemmer til styret og øvrige komiteer. Valgkomitéen består av 3 representanter hvorav 1 representant er fra de ansatte.

4.1.5 Bankens ledelse

Bankens ledelse består, foruten banksjef, av 3 ledere, hver med ansvar for egen avdeling i organisasjonen. Banksjef rapporterer til styret. Han ble ansatt som banksjef i Berg Sparebank i mars 2007. Banksjef har 28 års bankerfaring fra Berg Sparebank, de siste 14 som leder. Controller er leder av økonomi og intern drift og banksjefens stedfortreder. Salgssjef og avdelingsleder PM og BM er leder for de fleste rådgivende aktivitetene mot både personmarkedet og bedriftsmarkedet. Markedssjef og avdelingsleder KS & DB er leder for bankens kundesenter og dagligbank. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

4.1.6 Bankens virksomhet og lokalisering

Berg Sparebank er selvstendig lokalbank med hovedkontor i sentrum av Halden, og avdelingskontor i Storgaten 10 i Fredrikstad. Bankens Visjon, Kjerneverdier og Forretningside er:

Visjon:

Berg Sparebank skal være en drivkraft i lokalsamfunnet, og gjennom våre motiverte, kompetente og serviceinnstilte medarbeidere skal vi ha markedets mest tilfredse kunder.

Kjerneverdier:

Blid, Engasjert, Rask, Grundig

Forretningside:

Berg Sparebank skal være en solid og selvstendig lokalbank med personlig service for enkeltpersoner og næringsvirksomhet inkludert landbruk.

Banken skal dekke kundenes behov for finansielle tjenester, forsikring og økonomisk rådgivning gjennom alle livsfaser. Berg Sparebank er en selveiende institusjon uten eksterne eiere. Bankens styrings- og kontrollorganer har sine respektive oppgaver og formål. De ulike organers roller og ansvar er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

4.1.7 Selskapskapital

Styret har definert krav til kjernekapitaldekning som ligger godt over lovens krav. Minimumsmål for kjernekapitaldekning er 14 %. Dagens nivå på ca 19 % kjernekapitaldekning skal gradvis styrkes gjennom uendret risikoprofil og vekst tilpasset bankens lønnsomhet.

4.1.8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret består av 6 medlemmer og 4 varamedlemmer valgt av forstanderskapet. Kvinneandelen i styret er pt 50 %. Leder og nestleder velges av forstanderskapet ved særskilte valg. 1 medlem og 1 varamedlem velges blant de ansatte. Samtlige valgte medlemmer velges for to år og varamedlemmer for ett år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges. I henhold til Sparebankloven kan ingen tillitsvalgt inneha samme lederverv i mer enn 12 år sammenhengende, og man kan ikke være tillitsvalgt i mer enn 20 år til sammen.

4.1.9 Revisjonsutvalg

Det er etablert eget Revisjonsutvalg i tråd med Sparebanklovens § 17. Et samlet styre utgjør Revisjonsutvalget i Berg Sparebank. Det er utarbeidet egen instruks for Revisjonsutvalget. Revisjonsutvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid.

4.1.10 Styrets arbeid

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidsfester sentrale områder som oppdatering av strategisk plan, nøkkeltallsrapporteringer, ICAAP, internkontroll med mer. Det utarbeides månedlige regnskaper og kvartalsvise delårsregnskaper. Styret har i sitt arbeid fokus på at banken organiseres på en forsvarlig måte samt på bankens økonomiske stilling og formuesforvaltning. Det er utarbeidet egen instruks for styret. Instruks for banksjef er utarbeidet og vedtatt i styret.

4.1.11 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret besluttes av forstanderskapet. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Berg Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmer.

4.1.12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Berg Sparebank vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn, samt bonus. Bonus kan ikke utgjøre mer enn 1,5 x brutto månedslønn til lavest lønnet ansatt. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Banksjef har ingen bonusordning. Banksjefens lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til årsregnskapet. Lønn og godtgjørelse til banksjef besluttes årlig i styremøte.

4.1.13 Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper samt årsregnskap. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort for offentligheten gjennom trykte rapporter og på bankens hjemmeside.

4.1.14 Revisor

Revisor deltar i møter med styret og revisjonsutvalget i forbindelse med behandling av internkontroll samt ved styrets godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor deltar også i forstanderskapets møte i februar hvor årsregnskapet legges frem for endelig godkjenning. Revisor gjennomgår den interne kontrollen og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess. Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført ut over ordinær revisjon. Revisors godtgjørelse fremlegges til godkjenning i forstanderskapets møte i februar.

4.2 Etikk

Berg Sparebank er forvalter av sine kunders midler, og skal fremstå som en ærlig, solid og troverdig samarbeidspartner overfor kunder og andre forretningsforbindelser. Som bank er vi i særlig grad avhengig av omverdens tillit. Kunder, offentlige myndigheter og andre finansinstitusjoner må til enhver tid ha tillit til bankens profesjonalitet og integritet. Dette innebærer et krav om integritet i den enkeltes handlemåte, samt en forpliktelse til å opptre etisk forsvarlig, og dette er nedfelt i bankens etiske retningslinjer.

4.3 Personale, sykefravær og arbeidsmiljø

Ved årets slutt hadde Berg Sparebank 27 ansatte, hvorav 5 er deltidsansatte. Dette utgjør 25,5 årsverk. I gjennomsnitt har 25,4 årsverk vært ansatt i 2012. 59 % av bankens ansatte er kvinner.

Banken arbeider aktivt for at alle ansatte skal være sikret like muligheter til kompetanseutvikling, avansement, meningsfullt arbeid og lik vurdering ved lønnsfastsettelse.

Årets sykefravær var på 264 dagsverk. Dette utgjør 4,8 % av total arbeidstid. Av dette utgjør langtidsfravær 212 dagsverk eller 80 %. Arbeidsmiljøet er godt, og banken har etablert gode HMS-rutiner. I samarbeid med tillitsvalgte, verneombud, og med bistand fra Halden Felles Bedriftshelsetjeneste er

arbeidsmiljøet under fortløpende vurdering. Arbeidsulykker er ikke årsak til sykefravær.

Banken forurensrer ikke det ytre miljø mer en det som er normalt for denne type virksomhet.

5. Virksomheten i 2012.

Selv om Norsk økonomi nærmest er uberørt av den internasjonale nedgangskonjunkturen har bankene merket krisen ute gjennom økte fundingkostnader og økte kapitalkrav. Et vedvarende lavt rentenivå bidrar også til dårligere avkastning på bankens egenkapital. Dette fører til økte kostnader og press på marginer. Til tross for dette har banken klart seg bra gjennom 2012, og virksomheten leverer et godt økonomisk resultat.

Banken kan i 2012 vise til tilfredsstillende vekst på utlån, og meget god vekst i kundeinnskudd. På nasjonalt nivå er 12 måneders kredittvekst til husholdninger på 7,2 % ved utgangen av november. Til sammenligning er bankens utlånsvekst for 2012 inklusiv Terra Boligkreditt på 6,3 %. Veksten i kundeinnskudd er i 2012 på hele 10,36 %. Konkurransen om ulike typer innskudd er fortsatt høy, og innskudd prises i skrivende stund generelt høyt av bankene i forhold til prisutvikling på alternativ funding. Mange bruker også dagens lave rentenivå til å redusere sin gjeld, og dette påvirker indirekte veksttakten på kundeinnskudd.

Norsk Kundebarometer måler kundetilfredshet i en rekke bransjer og Berg Sparebank kommer i 2012 nok en gang godt ut. Banken kommer på 4. plass og plasserer seg dermed helt i toppen av listen over banker. Lokalbanken's KTI-score på 82,1 poeng er betydelig høyere enn de større landsdekkende og regionale bankene. I samme undersøkelse kommer Berg Sparebank på 10. plass i Norge uavhengig av bransje.

5.1 Styrets arbeid i 2012

Styret har i 2012 avholdt 11 ordinære styremøter, 4 revisjonsutvalgsmøter og 3 telefonstyremøter. I tillegg har styret hatt 2 separate strategidager – en om våren og en om høsten. Styremøtene skjer etter fast årsplan. Styret evaluerer årlig sin sammensetning og arbeidsform, og det foretas løpende oppfølging av vedtatte planer og budsjetter.

I 2012 har styret særlig vektlagt arbeidet med:

- Revisjonsutvalgsoppgaver
- Revidering av policyer knyttet til nytt kapitaldekningsregelverk – Basel II og ICAAP
- Oppfølging av vedtak
- Oppfølging av økonomi, likviditet og funding
- Oppfølging av mislighold og utsatte engasjementer
- Oppfølging av store engasjementer
- Strukturelle endringer og fusjonsspørsmål
- Strategiarbeid, herunder å styrke bankens posisjon i markedet som Haldens eneste selvstendige lokale sparebank
- Rapport fra Bankenes sikringsfond
- Organisering, herunder tiltak for å redusere operasjonell risiko.

5.2 Organisasjonen

Berg Sparebanks viktigste ressurs er medarbeidernes kompetanse og evne til å avdekke og dekke våre kunders behov. Kompetanseutvikling er derfor et høyt prioritert område. For alle medarbeidere med kundekontakt har vi derfor kontinuerlig intern kompetanseutvikling i tillegg til deltagelse på eksterne kurs.

I 2012 har 2 medarbeidere fullført fagkurs på Handelshøyskolen BI. Hele 10 medarbeidere har startet på Dagligbanksertifisering – Terra Skolen. I tillegg har salgssjef blitt sertifisert som salgsleder i regi av Terra Skolen, og banksjef har fullført Solstrandprogrammet. Programmet er drevet av AFF - Administrativt forskningsfond ved Norges Handelshøyskole.

I juni fikk vi Marius Koll Eriksen med på laget etter at Lars Jørgen Olsen valgte å slutte. Marius er bedriftsrådgiver og nyutdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen.

De 2 siste årene har vi vært igjennom en omfattende ombyggingsprosess. Hele 1. etasje og 2. etasje i Mamengården som huser bankens kundesenter, kantine og møtelokaler er totalrenovert. I tillegg har banken satset på grønn energi gjennom overgang fra oljefyring til jordvarmepumpe. Totalt har vi investert ca NOK 8 mill på ombygging og modernisering av bankbygget til glede for kunder, ansatte og miljø.

5.3 Terra-Gruppen styrker lokalbanken

Berg Sparebank er aksjonær i Terra-Gruppen og med i Terra-alliansen sammen med 77 andre lokalbanker. Terra-Gruppens strategiske fundament er å styrke lokalbankene.

Finanskonsernet Terra-Gruppen ble etablert i 1997 og er eid av 78 selvstendige og lokalt forankrede norske sparebanker samt OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene i Terra-Gruppen utgjør til sammen en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på om lag 270 milliarder kroner (inkludert Terra BoligKreditt). Selskapet besluttet i 2012 å skifte navn til Eika. Navneskiftet vil bli gjennomført 1. kvartal 2013.

En viktig allianse med høy kundelojalitet

Terra og sparebankene bidrar til et viktig mangfold i finansnæringen, med lokal verdiskaping og nærhet til kundene. Lokalbankene som er tilsluttet Terra-Gruppen har totalt ca. 750 000 kunder og en sterk lokal tilhørighet. Både i personmarkedet og bedriftsmarkedet har bankene landets høyeste kundetilfredshet og lojalitet blant fysisk betjente banker. Terrabankene har tilsammen en betydelig distribusjonskapasitet med 190 bankkontorer i 105 kommuner.

Kostnadseffektive og konkurransedyktige løsninger

Terra-Gruppen styrker lokalbankene gjennom leveranser kostnadseffektive tjenester og konkurransedyktige produkter og tjenester som dekker bankenes og kundenes behov. Terra Forsikring er Norges femte største forsikringselskap og leverer et bredt spekter skade- og personforsikringsprodukter gjennom bankene. Terra Finans og Kredittbank produserer kort- og salgspantprodukter som debet- og kredittkort og leasing og salgspantlån. Terra Forvaltning leverer fondsprodukter for personkunder og bankene. Terra Aktiv Eiendomsmegling er landsdekkende med meglerkjedene Terra Eiendomsmegling og Aktiv Eiendomsmegling. I 2012 ble det besluttet å slå sammen disse kjedene under navnet Aktiv Eiendomsmegling.

I 2012 ble Terra BoligKreditt AS skilt ut fra Terra-Gruppen slik at selskapet i dag er direkte eid av aksjonærene i Terra-Gruppen AS. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 50 milliarder og er med sin tilgang til det

internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) en viktig fundingkilde for lokalbankenes boliglånsportefølje.

Stordriftsfordeler for lokalbankene

Terra-Gruppens datterselskap Terra-Alliansen sørger for at lokalbankene får tilgang til gode fellesskapsløsninger der hver enkelt bank selv er for liten. Det er i hovedsak løsninger innen IT og infrastruktur inkludert betalingsformidling, kompetanseutvikling med Terra skolen, styring og kontroll med Terra ViS og økonomi- og regnskapstjenester med Terra Økonomiservice. Med et profesjonalt prosjekt og utviklingsmiljø i selskapet leverer Terra Alliansen også en lang rekke digitale løsninger. Det gjelder kundeløsninger på nett og mobil – og integrerte løsninger som effektiviserer kunde og saksbehandlersystemene i bankene.

Utover disse fellestjenestene arbeider Terra-Gruppen for lokalbankene innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

5.4 En viktig medspiller i lokalsamfunnet

Gjennom mange år har Berg Sparebank vært en viktig økonomisk bidragsyter til frivillige aktiviteter av kulturell, idrettslig eller sosial art i Halden.

Prismottakere Halden

Bankens Nærmiljøpris på NOK 100.000,- har siden 2007 bidratt til realisering av en rekke aktiviteter og tiltak til glede for haldensernes ulike nærmiljøer. I 2011 opprettet banken også en tilsvarende pris for Fredrikstad. I 2012 ble bankens Nærmiljøpris i Halden tildelt 3 verdige prismottakere, herunder frivillighetsarbeidet i enhet sykehjem i Halden kommune NOK 50.000,-, Halden Curling klubb NOK 25.000,- og Kornsjø Dampskipsselskap NOK 25.000,-.

Prismottakere Fredrikstad

I Fredrikstad gikk Nærmiljøprisen til Kjølberg speidergruppe NOK 20.000,-, Holm Velforening NOK 20.000,-, Årum Skolekorps NOK 25.000,- og Norske Kvinners Sanitetsforening NOK 35.000,-.

Samlet utgjør Nærmiljøprisene NOK 200.000,-, og samtlige mottakere fikk prisen for det flotte arbeidet de gjør i sine respektive nærmiljø.

I forbindelse med Halden by's 350 års jubileum i 2015 har det i regi av Halden Kommune lenge vært planlagt å gi ut "Historien om Halden" i 3 bind. På grunn av kommunens dårlige økonomi ble det høsten 2012 besluttet at man kutter fra 3 til 2 bind for å spare kostnader. Dette skapte et stort engasjement i byen, og ikke minst i Berg Sparebank, som etter drøftinger i styret og forstanderskap besluttet å innvilge inntil NOK 800.000,- til realisering av bind 3 i historien om Halden.

Som lokal og selvstendig sparebank er vi stolt sponsor og samarbeidspartner for "Allsang på Grensen" og utallige små og store aktiviteter av kulturell, idrettslig eller sosial art. Vi vet at våre bidrag er med på å gjøre Halden til et enda mer attraktivt og trivelig sted å bo.

6. Risikoforhold og intern kontroll

Styret i Berg Sparebank definerer rammer for bankens risikoeksponering. Finansiell risiko er i hovedsak knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Styret får kvartalsvise rapporter om bankens risikosituasjon og mener at bankens risiko- og kapitalstyring tilfredsstillende.

6.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser på grunn av manglende betalingsevne eller betalingsvilje, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisikoen i banken er primært

knyttet til utlåns og garantiportefølje og delvis til verdipapirbeholdningen (aksjer, aksjefond, obligasjoner og rentefond).

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, som bl.a. gir rammer for eksponering i Person- og Bedriftsmarkedet og geografisk markedsområde. Lån og kreditter til personmarkedet (PM) skal minst utgjøre 70 % av samlede lån og kreditter. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Vår kredittpolicy revideres kontinuerlig – sist mars 2012 i forbindelse med tilpasning til Finanstilsynets rundskriv 29/2011 (Retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for lån til boligformål). Den gir rammer for en forsvarlig utlånsvirksomhet hvor det ved kredittvurderingen blant annet stilles krav til at låntakers økonomi tåler renteøkning på inntil 5 % -poeng, og belåningsgraden er inntil 85 % av forsvarlig verdigrunnlag. Dette er med på å redusere kredittrisikoen.

Risikoklassifisering skal bidra til redusert risiko for tap samt riktigere prising av risiko, og skal foretas på alle engasjementer. Risikoklassifiseringen viser at risikoen i utlånsporteføljen er redusert noe pr. 31.12.2012 i forhold til forrige årsskifte. Andelen engasjementer med lav risiko utgjør 92,1 % av total utlånsportefølje. Tilsvarende utgjør andelen engasjementer med normal risiko 6,9 %. Andelen med høy risiko utgjør 0,9 %. Tilsvarende tall for 2011 var henholdsvis 91,3 %, 6,6 % og 2,0 %. Den positive utviklingen i porteføljekvalitet kan i hovedsak forklares med at vi gjennom 2012 har konstatert tap på engasjement hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger.

Året startet med NOK 37,0 mill i misligholdte engasjementer over 90 dager. Disse er redusert med NOK 7,8 mill til NOK 29,2 mill. ved utgangen av året. Misligholdte lån utgjør nå 1,6 % av det totale utlån pr. 31.12.2012 og er uendret i forhold til fjoråret. Banken har i 2012 bokført tap på utlån og garantier med til sammen NOK 3,6 mill. mot NOK 5,3 mill. i 2011. Tapsutsatte lån er redusert med NOK 2,9 mill til NOK 6,4 mill. Styret forventer tap på utlån kommende år på 0,18 % av brutto utlån. Dette er noe lavere enn årets resultat (0,21 %).

Berg Sparebank har i 2012 en utlånsreduksjon eksklusive Terra Boligkreditt på 5,8 %. Utlånsvekst inklusive Terra Boligkreditt er på 6,3 %. Utlånsveksten inklusive boligkreditt har gjennom året primært skjedd på godt sikrede lån, og hovedsaklig innenfor personkundemarkedet.

Styret vurderer bankens kredittrisiko som liten/middels.

6.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke klarer å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser ved forfall.

Med bakgrunn i økende prisforskjell på senior bankobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) har banken definert bruk av boligkreditt som sin primære eksterne fundingkilde. Dette kombinert med reduserte muligheter for tilbakekjøp av kort funding fører til en situasjon hvor vi i en periode får et misforhold mellom kort og lang funding. Bankens strategi er gjennom aktiv bruk av boligkreditt å bygge likviditet som skal benyttes til å innfri ekstern funding ved forfall. Dette gir bedre lønnsomhet enn utstedelse av nye seniorobligasjoner slik spreadnivåene er for tiden. Banken er opptatt av at frigjort likviditet ikke skal benyttes til å øke bankens risiko.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens det meste av innskuddene enten ikke har, eller har kort oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko. Innskuddene er fordelt på mange innskytere. Berg Sparebank er solid med en egenkapitalandel på 11,45 %, og en kjernekapitaldekning på 19,93 %. Bankdriften er lønnsom og går med betryggende overskudd. Det anses derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og kundeinnskudd betraktes derfor som langsiktig finansiering.

Berg Sparebank har en innskuddsdekning på 93,63 % og er således avhengig av å hente likviditet i både det korte og det lange pengemarkedet. Det er vedtatt en likviditets policy med tilhørende rapportering som skal sikre god og langsiktig likviditetsstyring.

Den eksterne fundingen er dekket ved en kombinasjon av langsiktige og kortsiktige lån i finansinstitusjoner og obligasjonslån på til sammen NOK 240 mill. Kortsiktig ekstern funding utgjør NOK 155 mill. Dette forfaller henholdsvis i mars med NOK 30 mill, i april med NOK 50 mill, i juni med NOK 50 mill, og i desember med NOK 25 mill. Løpetiden på lånene er tilpasset bankens forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot NIBOR. Basert på våre prognoser vil vi ha likviditet til å innfri lånene ved forfall uten opptak av nye lån.

Banken har kontanter inntående på konti i Norges Bank og DNB på NOK 85,0 mill. I tillegg til dette har vi en likviditetsreserve plassert i ulike obligasjoner, rentefond og bankinnskudd for til sammen ca. NOK 266,0 mill. Banken har også en ubenyttet kontokreditt i DNB på NOK 100 mill.

Styret vurderer bankens likviditetsrisiko som liten.

6.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som risiko relatert til rente, valuta og kursrisiko. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte rammer for investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene, og vurderes årlig av styret.

-Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. I begrepet inngår også kursrisiko/rentefølsomhet, dvs. endring i en obligasjons verdi ved endring av markedsrenten. Bankens eksponering i rentepapirer er aktivt forvaltet av Terra Forvaltning. Porteføljen består av Obligasjoner med fortrinnsrett, rentefond, senior bankobligasjoner og ansvarlige lån/fondsobligasjoner. Porteføljen har hovedsaklig flytende rente og følger endringer i pengemarkedsrenten. Bankens eksponering i fastrentelån og fastrenteinnskudd er beskjeden.

Bankens renterisiko vurderes som ubetydelig.

-Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at bankens beholdning av, og forpliktelser i andre valutaer skal medføre tap som følge av endringer i valutakurser. Kjøp og salg av valuta er primært kun knyttet til våre kunders kjøp og salg av reisevaluta, og vi har ikke garantier i valuta.

Det forekommer at banken tar opp mindre valutalån som en del av bankens funding. Disse blir primært valutasikret og utgjør derfor liten risiko. Banken har pt ikke valutalån.

Bankens valutarisiko vurderes som ubetydelig.

-Kursrisiko

Bankens beholdning av aksjer, egenkapitalbevis, aksjefond, rentefond og enkeltobligasjoner kan utsettes for kurssvingninger som gir verdifall, og som etter loven skal bokføres minst ved hvert kvartalsregnskap. Bankens plasseringer bokføres delvis som anleggsaksjer og delvis som omløpsaksjer avhengig av hvor langsiktig investeringen anses å være. Anleggsaksjer bokføres til det laveste beløpet av kostpris og markedspris.

Styret har gjennom egen markedspolicy og instruks vedtatt grenser for eksponering pr. selskap, samlet eksponering og hvilke typer selskap det kan eksponeres i. Verdipapirporteføljen skal rapporteres til styret hvert kvartal.

Beholdningen av omløpsaksjer pr. 31.12.2012 (MNOK 16,7) utgjør 0,78 % av forvaltningskapitalen. Instruksens grense er 1,0 % (MNOK 21,5).

Bankens markedsrisiko anses som liten til middels.

6.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for at mennesker, teknologi, rutiner og systemer ikke fungerer som forutsatt, og at lov og regelverk ikke følges – herunder mislighold.

-Interne forhold

Gjennom året 2012 har det vært stort fokus på kompetanseheving. Ansatte deltar på dagligbanksertifisering, salgsledersertifisering og sertifisering av rådgiver på bedriftsmarkedet. Alt i regi av Terra-skolen.

Interne prosesser, systemer og rutiner har vært oppe til granskning og revideringer. Alt dette for å finne frem til "best practise" i forhold til å gjøre arbeidet med rett kvalitet første gang.

En liten bank er sårbar i forhold til fravær og kompetanse. Det må vi leve med. Samtidig har vi fokus på hva som vil være "verst", og finne løsninger på dette.

En medarbeider ønsket å slutte, og vi fikk da gleden av å ansette en ny kollega. Alle fagansvarlige er involvert i opplæringen i tillegg til at kompetansebygging skjer eksternt.

-Eksterne forhold

Svikt i IT-løsninger er sannsynligvis den største operasjonelle risiko for en bank av vår type. Forbedring og optimalisering av it-systemene har høy prioritet hos bankene og i Terra Gruppen AS.

Styret vurderer den operasjonelle risiko samlet sett som middels.

6.5 Internkontroll

Bankens Internkontroll følger Finanstilsynets "Forskrift om risikostyring og Internkontroll" (FOR 2008-09-22 nr 1080), og bankens Risikopolicy, kapittel 12 – prinsipper og retningslinjer for kvalitetssikring og internkontroll - sist vedtatt 23.3.2011. Det er etablert tilfredsstillende rutiner og kontrollhandlinger på alle vesentlige virksomhetsområder. Administrasjonen avgir halvårlig rapport til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av den interne kontrollen. Videre foretar eksternt revisor årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret. Det er styrets oppfatning at de

etablerte rutiner er med på å kvalitetssikre bankens virksomhet på en tilfredsstillende måte.

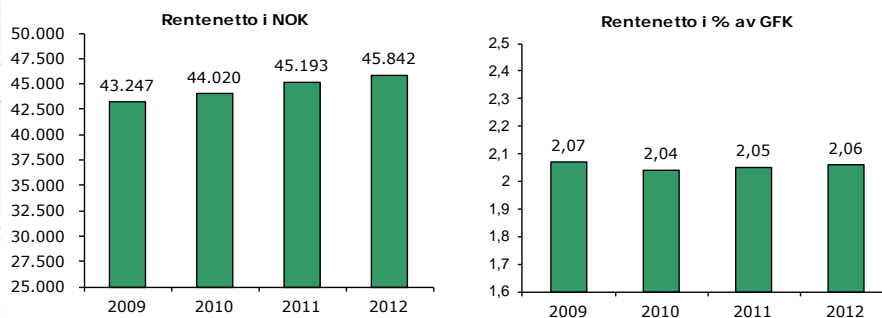
7. Resultatutvikling

Regnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift, jfr. regnskapslovens § 3-3. Til grunn for vurderingen ligger bankens sunne økonomiske drift og finansielle stilling, samt vår vurdering av fremtidsutsiktene. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter sammen med opplysningene i årsberetningen en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av bankens virksomhet og av dens stilling ved årsskiftet, jfr. regnskapslovens § 3-2a.

Resultatet av ordinær drift før skatt ble NOK 22,7 mill eller 1,02 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot NOK 19,5 mill eller 0,89 % i 2011. Banken har hatt overskudd i alle kvartaler i 2012. Berg Sparebanks resultat for 2012 er preget av svakt økende rentenetto, positive verdipapirinntekter, økende netto provisjonsinntekter samt økte kostnader. Resultatet etter skatt ble på NOK 15,8 mill. mot NOK 13,9 mill. i 2011.

7.1 Rentenetto

Netto rente- og provisjonsinntekter utgjør pr. 31.12.2012 NOK 45,8 mill. og er dermed NOK 0,6 mill høyere enn ved utgangen av 2011. Bankens rentenetto målt i nominelle kroner økte med 1,4 %. I % av gjennomsnittlig forvaltningskapital er rentenetto økt fra 2,05 % til 2,06 %. Den marginale økningen i kroner skyldes primært økt kundemargin og reduserte fundingkostnader. Aktivt bruk av boligkreditt som fundingkilde bidrar til en kortsiktig reduksjon av rentenettoen gjennom økt likviditetsportefølje. På lengre sikt gir dette banken billigere funding og økt lønnsomhet.

7.2 Netto andre driftsinntekter

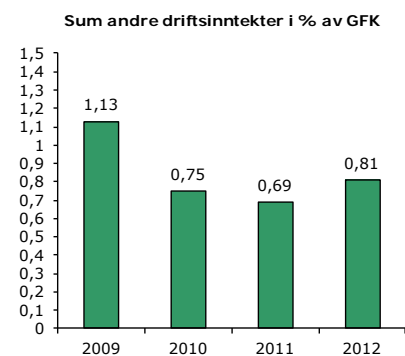
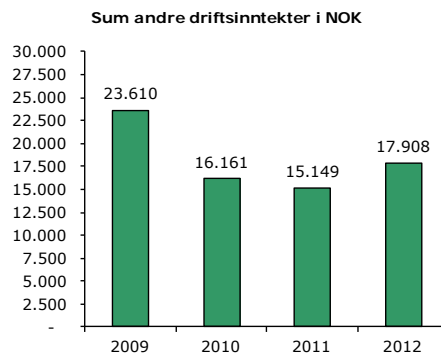
Netto andre driftsinntekter, som inkluderer utbytte, netto gebyr og provisjonsinntekter, netto gevinst/tap på verdipapirer, valuta, og andre driftsinntekter, økte med 18,2 % til NOK 17,9 mill. mot NOK 15,1 mill. i 2011.

Herav har netto gebyr og provisjonsinntekter økt med 26,0 % og utgjorde NOK 14,5 mill. mot NOK 11,4 mill. i 2011. Provisjonen fra Terra Boligkreditt står for

75,0 % av økningen. Provisjoner fra Terra Forsikring og provisjoner/gebyrer fra korttjenester står for den resterende økningen.

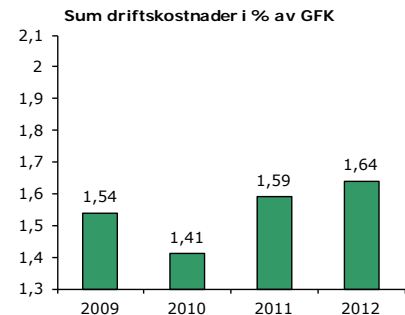
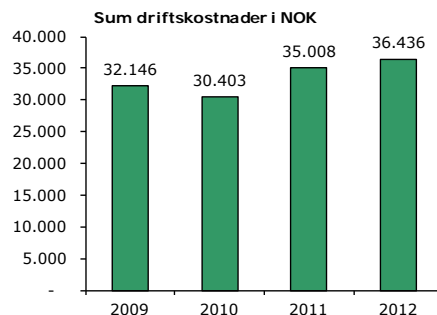
Kursutviklingen på bankens portefølje av aksjer, aksjefond og pengemarkedsfond resulterte i år med netto bokført kursgevinst på NOK 1,4 mill. mot et kurstap på NOK 0,3 mill i 2011. Utbytte av aksjer, andeler og andre verdipapirer utgjorde NOK 0,3 mill. mot NOK 1,9 mill i 2011. I 2012 er det ikke utbetalt utbytte av eierinteresser i Terra-Gruppen. I 2011 mottok vi NOK 1,9 mill.

Årets gevinst på verdipapirer har utlignet de reduserte inntektene fra utbytte. Målt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør netto andre driftsinntekter i % av GFK 0,81 % mot 0,69 % i 2011.

7.3 Kostnader

Driftskostnader utgjør NOK 36,4 mill. og er NOK 1,4 mill. høyere enn 2011. Dette tilsvarer 4,1 % økning. Kostnadsveksten skyldes primært kostnader knyttet til ombygging av banken og økte personalkostnader.

7.4 Tap og nedskrivninger

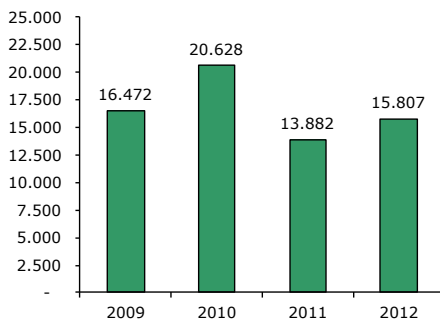
Tap på utlån er bokført med NOK 3,6 mill. mot NOK 5,2 mill. i 2011. Tap på utlån er spesifisert i note 3.

7.5 Resultat

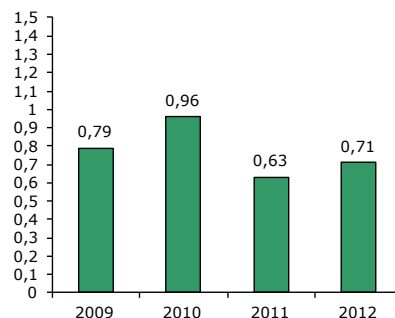
Berg Sparebanks resultat av ordinær drift etter skatt ble på NOK 15,8 mill. I prosent av GFK utgjør dette 0,71 %.

Årsresultat etter skatt i NOK

Årsresultat etter skatt i % av GFK

7.6 Disponering av årets resultat

Resultat for regnskapsåret	NOK	15.806.823,-
Fond for vurderingsforskjeller	NOK	- 342.114,-
- Overført til gavefond	NOK	1.500.000,-
= Overført til bankens fond	NOK	13.964.709,-

7.7 Konsernregnskap

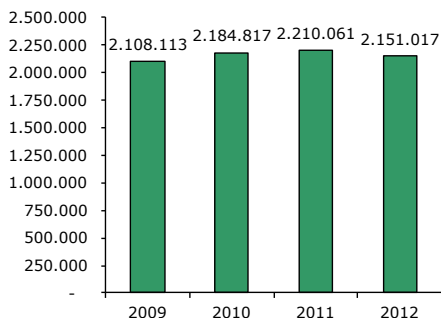
Konsernregnskapet er en konsolidering av Berg Sparebank som morbank og datterselskapene Berg Sparebank Eiendomsmegling AS og Storgaten 10 AS. Storgaten 10 AS er heleid, mens Berg Sparebank eier 80 % av aksjene i Berg Sparebank Eiendomsmegling AS. Konsernets andel av datterselskapenes overskudd for 2012 utgjorde til sammen NOK 0,7 mill. Kjernekapitaldekningen i konsernet var ved årsskiftet 19,79 %. Datterselskapene har 4 heltids- og 2 deltidsansatte.

8. Kapitalutvikling

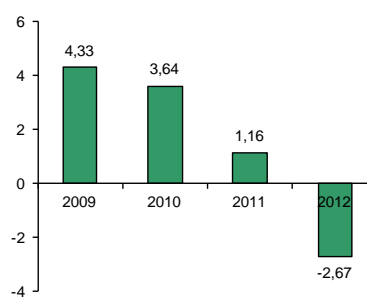
8.1 Forvaltningskapitalen

Berg Sparebank har definert Terra Boligkreditt som sin primære eksterne fundingkilde. Det vil si at banken formidler boliglån med sikkerhet innenfor 60 % til Terra Boligkreditt i stedet for å forvalte dem i egen balanse. Dette gjør at bankens forvaltning over tid vil bli redusert. Bankens forvaltningskapital utgjør ved årsskiftet NOK 2.151 mill. mot NOK 2.210 mill. i 2011. Dette gir en 12 måneders nedgang på NOK 59,0 mill. 2,7 %. Til sammenligning er det i 2012 frigjort MNOK 98 mill i bankens balanse som vedrører boliglån. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) benyttes når vi beregner forholdstall for å kunne sammenligne resultatet med tidligere års resultater, eller med andre bankers resultater. På grunn av vår bruk – og andre bankers bruk – av boligkreditselskap vil begrepet GFK ha samme informasjonsverdi som tidligere.

Utvikling forvaltningskapital

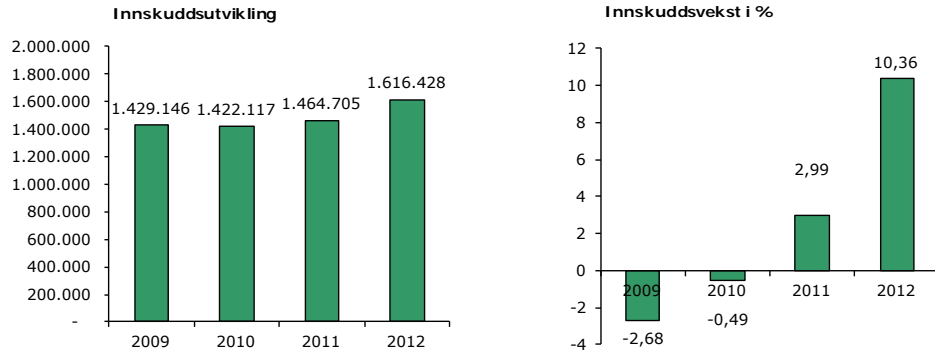

Utvikling forvaltningskapital i %

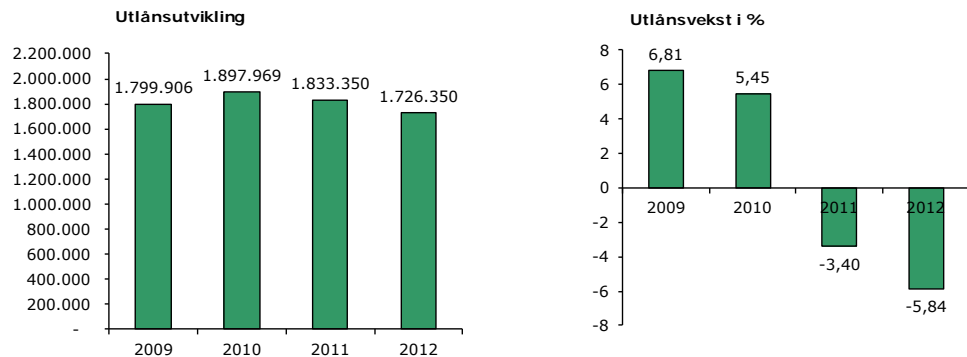
8.2 Innskuddsutvikling

Bankens innskudd fra kunder er økt med NOK 152,0 mill. til NOK 1.616 mill. i 2012. Innskuddsveksten er på 10,36 %. Innskudd fra kunder innholder ved årsskiftet 4 større innskudd på til sammen NOK 188,0 mill. med rullerende 367 dagers oppsigelse. Gjennomsnittlig rente på kundeinnskuddene var 2,66 % mot 2,53 % i 2011.

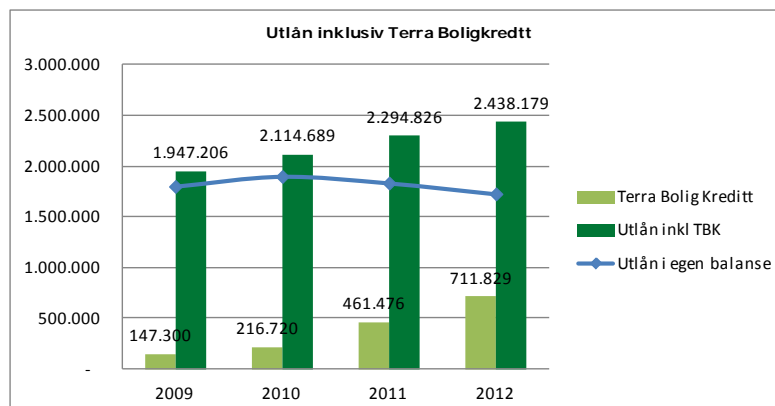

8.3 Utlånsutvikling

Berg Sparebank har definert Terra Boligkreditt som sin primære fundingkilde på boliglån. Utlånsveksten på egen balanse ble negativ med - 5,8 % i 2012 mot - 3,4 % i 2011. I Terra Boligkreditt er det formidlet NOK 250,4 mill i boliglån. Samlet utlånsvekst inkludert TBK utgjør 6,3 %. I løpet av året har vi i tillegg konstatert tap på tidligere års nedskrevne engasjement med NOK 14,0 mill. Hensyntar vi denne relativt store reduksjonen på utlån vil utlånsveksten inkludert TBK øke med 0,6 % til 6,9 %.

Ved årsskiftet har banken plassert lån i Terra Boligkreditt til rest NOK 712,0 mill. Gjennomsnittlig utlånsrente i egen balanse var 5,21 % mot 5,02 % i 2011.

8.4 Egenkapital og kjernekapitaldekning

Berg Sparebank har pr 31.12.2012 en bokført egenkapital på NOK 246,3 mill. som utgjør 11,45 % av forvaltningskapitalen. Egenkapitalen utgjorde 10,43 % av forvaltningskapitalen pr. 31.12.2011.

I 2004 ble det opptatt et evigvarende fondsobligasjonslån på NOK 30 mill med calldato 13.10.2014. Fondsobligasjoner inngår i bankens ansvarlige kapital. Fondsobligasjoner kan utgjøre inntil 15 % av kjernekapitalen. Eventuelt overskytende teller med som tilleggskapital. Pr. 31.12.2012 utgjorde fondsobligasjoner NOK 30,0 mill. av kjernekapitalen på NOK 247,2 mill. Bankens kjernekapitaldekning ved årsskiftet var 19,93 %, opp fra 18,86 % året før. Myndighetenes krav til kapitaldekning er 8,0 %.

9. Utsiktene for kommende år

Med en verdensøkonomi som er tynget av det kraftigste økonomiske tilbakeslaget på mange tiår, statsgjeldskrise og svært høy arbeidsledighet i EU, er det knyttet betydelig usikkerhet rundt den videre økonomiske utviklingen. Dette er også årsaken til at Norge fører en ekspansiv penge- og finanspolitikk. Nivået på Norges Banks styringsrente og statsbudsjettet for 2013 forklares med vedvarende usikkerhet rundt statsgjeld og svekkede vekstutsikter i Europa, samt konsekvensene av en ytterligere styrking av kronen dersom pengepolitikken skulle blitt strammet inn.

Siden norsk økonomi er så langt nærmest uberørt av den internasjonale nedgangskonjunkturen bidrar en ekspansiv penge- og finanspolitikk til at utsiktene for 2013 er gode både for Norge og for norske banker. Bankenes marginer er på mange produktområder høyere enn de var for ett år siden. Boligprisene ventes å stige, om enn svakere enn i fjor. Låneveksten antas å være ganske robust i år, uten at vi ser noen markert økning i tap. Norge er likevel sårbar for eventuelle alvorlige tilbakeslag i internasjonal økonomi. Norges Bank har i tillegg varslet at de kan komme til å øke rentene både i år og neste år.

SSB anslår at pengemarkedsrenten vil holde seg meget lav i 2013 på om lag 1,9 %. I tillegg prognostiserer de med en arbeidsledighet til 3,2 %, lønnsvekst på 3,9 % og boligprisvekst på 6,8 % for 2013. Dette betyr en gjennomsnittlig økning i husholdningenes realdisponible inntekt på 5 %.

Nye bransjekrav og nye regulatoriske krav øker behovet for kompetanse i organisasjonen. Dette er en kostnadsutfordring for bransjen. I tillegg er konkurransen om kundene sterk, noe som utfordrer våre marginer og bankens lønnsomhet. Det er styrets vurdering at eierskapet og samarbeidet i Terra-Gruppen er strategisk meget viktig for bankens selvstendige utvikling. Alliansen bidrar til å styrke vår posisjon som selvstendig lokalbank.

Styret anser Berg Sparebank som godt rustet til å møte fremtidens utfordringer, og vi har i våre budsjetter lagt til grunn et godt driftsresultat for 2013.

10. Takk

Styret vil takke kunder, forretningsforbindelser, tillitsvalgte og alle ansatte for et godt samarbeid i 2012.

Halden, 7. februar 2013.
I styret for BERG SPAREBANK

Bjørn Brevig, leder

Anne Vik, nestleder

Heidi A. Johansen

Terje Kristiansen

Merete D. Brynildsen

Simen Mo

Resultatregnskap for 2012 (Beløp i 1.000 kr.)

	Noter	Morbank		Konsern	
		2012	2011	2012	2011
1. Renteinntekter og lignende inntekter					
1.1 Renter og lignende inntekter av gjeldsbev som		0	0	0	0
1.2 Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		3.071	1.876	3.071	1.876
1.3 Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		91.782	93.522	91.733	93.472
1.4 Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		5.689	4.739	5.689	4.739
1.5 Andre renteinntekter og lignende inntekter		3	0	3	3
Sum renteinntekter og lignende inntekter		100.544	100.137	100.495	100.090
2. Rentekostnader og lignende kostnader					
2.1 Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		5.968	9.701	6.230	9.978
2.2 Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		41.187	36.123	41.097	36.077
2.3 Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		6.189	7.639	6.189	7.639
2.4 Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital		1.358	1.464	1.358	1.464
2.5 Andre rentekostnader og lignende kostnader		0	16	4	17
Sum rentekostnader og lignende kostnader		54.702	54.944	54.878	55.176
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		45.842	45.193	45.617	44.914
3. Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning					
3.1 Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer		275	1.924	275	1.924
3.2 Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		0	0	0	0
3.3 Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	12	682	1.851	0	0
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		958	3.775	276	1.924
4. Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester					
4.1 Garantiprovisjon		294	332	294	332
4.2 Andre gebyrer og provisjonsinntekter	18	16.957	14.240	16.957	14.240
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		17.251	14.572	17.251	14.572
5. Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester					
5.1 Garantiprovisjon		0	0	0	0
5.2 Andre gebyrer og provisjonskostnader		2.767	3.152	2.767	3.152
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		2.767	3.152	2.767	3.152
6. Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler					
6.1 Netto verdiendringer og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		623	-340	623	-340
6.2 Netto verdiendringer og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1.374	-289	1.374	-289
6.3 Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta	14	469	584	469	584
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		2.466	-45	2.466	-45
7. Andre driftsinntekter					
7.1 Driftsinntekter faste eiendommer		0	0	537	1.095
7.2 Andre driftsinntekter		0	0	9.247	10.144
Sum andre driftsinntekter		0	0	9.784	11.239
Netto andre driftsinntekter		17.908	15.149	27.010	24.537
Sum driftsinntekter		63.750	60.342	72.627	69.451

Resultatregnskap for 2012

	Noter	2012	2011	2012	2011
8. Lønn og generelle administrasjonskostnader					
8.1 Lønn m.v.		19.020	17.584	23.474	21.753
8.1.1 Lønn	16	13.192	12.750	16.788	16.112
8.1.2 Pensjoner	16	2.799	2.317	3.021	2.541
8.1.3 Sosiale kostnader		3.030	2.517	3.666	3.100
8.2 Administrasjonskostnader		8.632	8.961	8.632	8.961
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		27.652	26.544	32.107	30.713
9. Avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler					
9.1 Ordinære avskrivninger	6	649	506	1.079	816
9.2 Nedskrivninger		0	0	0	0
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		649	506	1.079	816
10. Andre driftskostnader					
10.1 Driftskostnader faste eiendommer		0	0	888	1.351
10.2 Andre driftskostnader	7	8.135	7.958	10.850	10.063
Sum andre driftskostnader		8.135	7.958	11.738	11.414
Sum kostnader		36.436	35.008	44.923	42.943
Driftsresultat før tap		27.314	25.334	27.704	26.508
11. Tap på utlån, garantier m.v.					
11.1 Tap på utlån	3	3.565	5.265	3.565	5.265
11.2 Tap på garantier m.v.		0	0	0	0
11.3 Kredittap på sertifikater, obligasjoner m.v.		0	0	0	0
Sum tap på utlån, garantier m.v.		3.565	5.265	3.565	5.265
12. Nedskrivning/reversering av nedskrivninger og gevinst/tap på verdip. som er anl.midler					
12.1 Nedskrivning/reversering av nedskrivning	5	1.140	563	1.140	563
12.2 Gevinst/tap		-45	0	-45	0
Sum nedsk./reversering av nedskr. og gevinst/tap på verdip. som er anl.midler		1.095	563	1.095	563
Resultat av ordinær drift før skatt		22.654	19.506	23.044	20.680
13. Skatt på ordinært resultat	11	6.848	5.624	7.152	6.474
Resultat av ordinær drift etter skatt		15.807	13.882	15.892	14.206
Resultat for regnskapsåret		15.807	13.882	15.892	14.206
17.2 Disponeringer					
17.2.3 Overført fond for vurderingsforskjeller		342	21	0	0
17.2.4 Overført til sparebankens fond	8	13.965	12.361	13.965	12.361
17.2.5 Overført til gavefond og/eller gaver		1.500	1.500	1.500	1.500
17.2.6 Overført til utjevningfond		0	0	0	0
17.2.7 Overført annen egenkapital		0	0	342	21
Minoritetseiers andel av avsatt utbytte		0	0	0	320
Minoritetseiers andel av overførsel til egenkapital		0	0	85	4
Sum disponeringer		15.807	13.882	15.892	14.206

Balanse pr. 31.12.2012 (Beløp i 1.000 kr.)

	Noter	Morbank		Konsern	
		2012	2011	2012	2011
1. Kontanter og fordringer på sentralbanker		84.720	114.786	84.720	114.786
2. Gjeldsbrev som kan refinansieres i sentralbanker		0	0	0	0
3. Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
3.1 Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		35.246	17.105	35.246	17.105
3.2 Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		4.350	4.350	4.350	4.350
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		39.596	21.455	39.596	21.455
4. Utlån til og fordringer på kunder					
4.3 Kasse-/drifts- og brukskreditter		126.301	112.586	124.538	110.952
4.4 Byggelån		48.143	31.545	48.143	31.545
4.5 Nedbetalingslån		1.551.906	1.689.219	1.551.906	1.689.219
Sum brutto utlån og fordringer på kunder	3	1.726.350	1.833.350	1.724.587	1.831.716
4.6 Andre utlån					
4.7 Individuelle nedskrivninger på utlån	3	4.308	17.483	4.308	17.483
4.8 Nedskrivninger på grupper av utlån	3	7.031	7.063	7.031	7.063
Sum netto utlån og fordringer på kunder		1.715.012	1.808.803	1.713.249	1.807.169
5. Overtatte eiendeler	17	1.152	1.152	1.152	1.152
6. Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer					
6.1 Utstedt av det offentlige		0	0	0	0
6.1.1 Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
6.1.2 Andre rentebærende verdipapirer		0	0	0	0
6.2 Utstedt av andre	4	110.393	119.037	110.393	119.037
6.2.1 Sertifikater og obligasjoner		110.393	119.037	110.393	119.037
6.2.2 Andre rentebærende verdipapirer		0	0	0	0
Sum sertifikater, obl. og andre rentebærende verdipapirer		110.393	119.037	110.393	119.037
7. Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning					
7.1 Aksjer, andeler og grunnfondsbevis	5	182.909	126.949	182.909	126.949
7.2 Andeler i ansvarlige selskaper, kommandittselskaper		0	0	0	0
7.3 Andre verdipapirer		0	0	0	0
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med var. avkastn.		182.909	126.949	182.909	126.949
9. Eierinteresser i konsernselskaper					
9.1 Eierinteresser i kredittinstitusjoner		0	0	0	0
9.2 Eierinteresser i andre konsernselskaper	12	8.291	7.949	0	0
Sum eierinteresser i konsernselskaper		8.291	7.949	0	0
10. Immaterielle eiendeler					
10.1 Goodwill		0	0	0	0
10.2 Utsatt skattefordel		0	0	125	62
10.3 Andre immaterielle eiendeler	6	0	0	0	0
Sum immaterielle eiendeler		0	0	125	62
11. Varige driftsmidler					
11.1 Maskiner, inventar og transportmidler	6	4.178	3.459	4.407	3.506
11.2 Bygninger og andre faste eiendommer	6	0	0	15.648	16.048
11.3 Andre varige driftsmidler		0	0	0	0
Sum varige driftsmidler		4.178	3.459	20.055	19.554
12. Andre eiendeler					
12.1 Finansielle derivater		0	0	0	0
12.2 Andre eiendeler		230	2.111	0	111
12.9 Tegnet, ikke innbetalt kapital		0	0	0	0
Sum andre eiendeler		230	2.111	0	111
13. Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter					
13.1 Opptjente ikke mottatte inntekter		2.581	1.748	2.580	1.796
13.2 Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		1.955	2.610	4.589	3.044
13.2.1 Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	16	1.729	2.358	1.729	2.358
13.2.2 Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		226	253	2.860	686
Sum forskuddsbetalinger og opptjente inntekter		4.536	4.359	7.169	4.840
Sum eiendeler		2.151.017	2.210.061	2.159.367	2.215.115

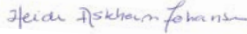
Balanse pr. 31.12.2012 (Beløp i 1.000 kr.)

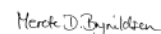
	Noter	Morbank		Konsern	
		2012	2011	2012	2011
14. Gjeld til kredittinstitusjoner					
14.1 Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		0	0	0	0
14.2 Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	9	140.000	290.000	143.761	293.993
Sum gjeld til kredittinstitusjoner		140.000	290.000	143.761	293.993
15. Innskudd fra og gjeld til kunder					
15.1 Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.368.673	1.235.352	1.367.704	1.230.328
15.2 Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		247.755	229.353	247.755	229.353
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	9	1.616.428	1.464.705	1.615.459	1.459.681
16. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					
16.1 Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		0	0	0	0
16.2 - Egne ikke-amortiserte sertifikater		0	0	0	0
16.3 Obligasjongjeld	9	99.908	174.687	99.908	174.687
16.4 - Egne ikke-amortiserte obligasjoner		0	0	0	0
16.5 Andre langsiktige låneopptak		0	0	0	0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		99.908	174.687	99.908	174.687
17. Annen gjeld					
17.1 Finansielle derivater		0	0	0	0
17.2 Margintrekk og annen mellomregning med kunder		0	0	0	0
17.3 Annen gjeld	11	13.645	12.868	15.662	15.526
Sum annen gjeld		13.645	12.868	15.662	15.526
18. Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		3.492	5.709	4.063	6.289
19. Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser					
19.1 Pensjonsforpliktelser	16	625	1.256	915	1.467
19.2 Utsatt skatt	11	673	397	3.046	2.812
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.298	1.653	3.961	4.279
20. Ansvarlig lånekapital					
20.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital		30.000	30.000	30.000	30.000
Sum ansvarlig lånekapital	13	30.000	30.000	30.000	30.000
Sum gjeld		1.904.772	1.979.622	1.912.815	1.984.455
22. Opptjent egenkapital					
22.1 Fond for vurderingsforskjeller		7.585	7.243	0	0
22.2 Sparebankenes fond		235.110	221.145	235.110	221.145
22.3 Gavefond		3.550	2.050	3.550	2050
22.4 Utjevningfond		0	0	0	0
22.5 Annen egenkapital		0	0	7.585	7.243
22.6 Fond for verdiendringer		0	0	0	0
Minoritetseiers andel av egenkapital		0	0	307	221
Sum opptjent egenkapital	8	246.245	230.438	246.552	230.659
Sum egenkapital		246.245	230.438	246.552	230.659
Sum gjeld og egenkapital		2.151.017	2.210.061	2.159.367	2.215.115
23. Utenom balanseposter					
Betingede forpliktelser	10	150.510	114.514	150.510	114.514
Pantstillelser	10	65.493	92.127	79.834	106.868
Portefølje i Terra Boliqkreditt		711.829	461.476	711.829	461.476

Halden, 7. februar 2013

Bjørn Brevig, styreleder

Anne Vik, nestleder Simen Mo Terje Kristiansen

Heidi Askheim Johansen

Merete D. Brynildsen

Jørn Berg, banksjef

NOTER TIL REGNSKAPET 2012

Note 1 - Generell info - rettviseende bilde

Bankens årsregnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk, og gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Det er ikke gjort endringer i regnskapsprinsipper i 2012.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAP

Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskapene AS Storgaten 10 (100 % eiet) og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS (80 % eiet).

Opplysninger om datterselskapene er gitt i note 12. Andre opplysninger om konsernforhold er gitt i noter der de er vurdert å være vesentlige.

Konsernregnskapet avviker ubetydelig fra morbankens regnskap. Der ikke annet er angitt, er notene felles.

RESULTATPOSTER

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Terra Boligkreditt AS (TBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til TBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken skal ha en strukturert porteføljeovervåking. Bl.a. skal næringslivskunder med betydelig aktivitet og engasjement over en viss størrelse (50 største) tilstrebes minst årlig oppfølging. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingssevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger. Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning.

Behandling av konstaterte tap

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretning ikke har ført frem, ved rettskraftig dom, eller for øvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller i andre tilfeller der det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne basert på en analyse av av risiko og historiske tapstall og med grunnlag i bankens risikoklassifiseringssystem. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

VERDIPAPIRER

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggspportefølje verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg (note 4 og 5).

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner klassifisert som omløpsmidler. Porteføljen er bokført til markedsverdi.

Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Aksjer og andeler som er omløpsmidler anses som portefølje og vurderes til markedsverdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Aksjer i datterselskaper

Aksjer i datterselskaper er regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Immaterielle eiendeler

Inkluderer f.eks. aktiverte, egenutviklede edb-systemer og goodwill.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSKOSTNADER

Banken bruker Norsk Regnskapsstandard for bokføring av pensjonskostnader. Ytelsesordninger er gjenstand for årlig aktuarberegning og kostnadsføres under "lønn og generelle administrasjonskostnader". Innskuddsordninger kostnadsføres med årspremien under samme post. Aktuarberegnet pensjonsforpliktelse, bestående av differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene korrigeret for avvik i estimater og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig. Regnskapsmessig behandling av ny AFP-ordning (ytelsesbasert flerforetaksordning) vil, grunnet manglende informasjon og pålitelighet i beregninger, likestilles med innskuddsordning og kostnadsføres med årets premiebetaling inntil avklaring omkring beregningene foreligger.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skatt er beregnet med 28 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til nominelt beløp med justering av over- eller underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner kommer til fradrag på obligasjonsgjelden og presenteres på egen linje.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

3a) Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko

Beløpet som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko overfor kunder, uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer, er brutto utlån tillagt garantier og ubenyttede kredittrammer.

Utlån til og fordringer på kunder	31.12.2012	31.12.2011
Kasse-/drifts- og brukskreditter	126.301	112.586
Byggelån	48.143	31.545
Nedbetalingslån	1.551.906	1.689.219
Brutto utlån	1.726.350	1.833.350
Andre garantier	4.047	3.882
Betalingsgarantier	9.304	12.933
Kontraktsgarantier	8.233	7.595
Garanti Terra Boligkreditt	128.926	90.104
Garanti Bankenes Sikringsfond	0	0
Sum garantier	150.510	114.514
Ubenyttede trekkrettigheter	114.746	137.155
Maksimal eksponering for kredittrisiko	1.991.606	2.085.019

3b) Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko fordelt på bransje

Kundegruppe:	2012				Fordeling:
	Utlån	Ubenyttet trekkramme	Garantier	Maksimal eksponering	
Personmarked	1.361.332	42.838	3.456	1.407.626	71 %
Næringskunder	365.018	71.908	147.054	583.980	29 %
Sum utlån og garantier	1.726.350	114.746	150.510	1.991.606	100 %
Offentlig				0	0 %
Primærnæring	114.115	15.664	2.152	131.931	7 %
Transport	16.531	767	968	18.266	1 %
Handel	29.752	7.841	6.266	43.859	2 %
Eiendom	65.368	837	232	66.437	3 %
Industri	15.016	31.857	1.103	47.976	2 %
Bygg- og anlegg	81.481	10.152	6.784	98.417	5 %
Tjenesteytende næringer	27.029	4.670	116	31.815	2 %
Øvrige næringer	15.726	120	129.433	145.279	7 %
Sum næringskunder	365.018	71.908	147.054	583.980	29 %

Kundegruppe:	2011				Fordeling:
	Utlån	Ubenyttet trekkramme	Garantier	Maksimal eksponering	
Personmarked	1.453.388	32.389	3.703	1.489.480	71 %
Næringskunder	379.963	104.766	110.811	595.539	29 %
Sum utlån og garantier	1.833.350	137.155	114.514	2.085.019	100 %
Offentlig				0	0 %
Primærnæring	110.031	18.460	2.084	130.575	6 %
Transport	18.327	986	1.185	20.498	1 %
Handel	28.153	8.466	8.386	45.005	2 %
Eiendom	79.144	841	1.432	81.418	4 %
Industri	16.544	32.063	1.194	49.801	2 %
Bygg- og anlegg	79.899	5.310	5.441	90.650	4 %
Tjenesteytende næringer	31.160	3.214	365	34.740	2 %
Øvrige næringer	16.705	35.425	90.723	142.853	7 %
Sum næringskunder	379.963	104.766	110.811	595.539	29 %

3c) Utlån, ubenyttet kreditt og garantier fordelt etter geografi

Geografiske risikoområder	2012				Fordeling:
	Utlån	Ubenyttet trekkramme	Garanti	Sum eksponering	
Halden	1.295.699	102.785	141.927	1.540.411	77 %
Fredrikstad	176.629	4.164	2.607	183.400	9 %
Øvrige	254.022	7.797	5.976	267.795	13 %
SUM	1.726.350	114.746	150.510	1.991.606	100 %

Geografiske risikoområder	2011				Fordeling:
	Utlån	Ubenyttet trekkramme	Garanti	Sum eksponering	
Halden	1.351.131	88.297	104.517	1.543.945	74 %
Fredrikstad	182.837	5.122	4.053	192.012	9 %
Øvrige	299.382	43.736	5.944	349.062	17 %
SUM	1.833.350	137.155	114.514	2.085.019	100 %

3d) Tapsutsatte og misligholdte utlån

Tapsutsatte engasjementer

Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske situasjon innebærer en overveiende sannsynlighet for at et antatt tap vil materialisere seg på et senere tidspunkt.

	2012	2011	2010	2009	2008
Tapsutsatte engasjement	6.394	9.289	8.499	27.382	17.251
Individuelle nedskrivninger på utlån	2.604	5.590	5.241	3.010	2.818
Netto tapsutsatte engasjement	3.790	3.699	3.258	24.372	14.433

Misligholdte engasjementer

Et engasjement ansees som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket innen 90 dager.

	2012	2011	2010	2009	2008
Misligholdte engasjement	29.212	37.010	31.184	32.635	26.555
Individuelle nedskrivninger på utlån	1.704	11.894	9.973	11.164	4.459
Netto misligholdte engasjement	27.508	25.116	21.211	21.471	22.096

Fordelt på bransjer:

Næringer	Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuell nedskrivning	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Personkunder	18.668	25.065	4.766	652	2.358	3.668
Næringskunder	10.544	11.945	1.628	8.637	1.950	13.815
Sum utlån og garantier	29.212	37.010	6.394	9.289	4.308	17.483
Offentlig sektor	0	0	0	0	0	0
Primærnæring	4.784	0	1.628	1.697	1.000	0
Transport/Kommunikasjon	460	540	0	0	350	350
Handel, hotell og restaurant	1.909	1.815	0	0	600	4.490
Eiendomsforvaltning/drift	0	7.879	0	6.940	0	8.975
Industri	0	507	0	0	0	0
Bygg- og anlegg	3.391	544	0	0	0	0
Tjenesteytende næringer	0	0	0	0	0	0
Øvrige sektorer	0	660	0	0	0	0
Sum næringskunder	10.544	11.945	1.628	8.637	1.950	13.815

Aldersfordeling av overtrekk og restanser 31.12.2012 på ikke nedskrevne lån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall.

	Personmarked		Bedriftsmarked		SUM	
Misligholdte engasjement uten nedskrivning	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Mislighold inntil 30 dager	775	506	856	264	1.631	770
Mislighold 31 - 90 dager	146	261	319	492	465	753
Mislighold 91 - 180 dager	63	42	0	44	63	86
Mislighold 180 - 360 dager	497	221	789	855	1.286	1.076
Mislighold over 360 dager	1.002	3.534	1.877	1.243	2.879	4.777
Sum	2.483	4.564	3.841	2.898	6.324	7.462

3e) Tap på utlån og garantier

Konstaterte tap

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretning ikke har ført frem, ved rettskraftig dom, eller for øvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller i andre tilfeller der det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige.

	2012	2011
Konstaterte tap i perioden med tidligere avsetning	14.886	3.047
Konstaterte tap i perioden uten tidligere avsetning	2.045	593
Konstaterte tap i perioden	16.931	3.640

I samråd med revisor og "best practise" er rutine for konstateringer endret. Dette er årsaken til at årets konstaterte tap er så høye.

Individuelle nedskrivninger på utlån

Individuelle nedskrivninger på utlån skal foretas når det foreligger objektive bevis for at et eller flere lån har verdifall. Nedskrivningen skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige.

	2012	2011
Individuelle nedskrivninger 01.01	17.483	15.214
- Konstaterte tap i perioden med tidligere avsetning	-14.886	-3.047
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	945	4.116
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	1.907	1.641
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1.141	-441
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12	4.308	17.483

Nedskrivninger på grupper av lån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivning på grupper av utlån er beregnet med utgangspunkt i bankens risikoklassifiseringssystem basert på en analyse av risiko og historiske tapstall.

	2012	2011
Gruppenedskrivninger 01.01	7.063	7.122
+/- Periodens endring av gruppenedskrivninger	-32	-59
Nedskrivninger på grupper av lån 31.12	7.031	7.063

Resultat av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger og inngang på tidligere konstaterte tap

	2012	2011
Årets endring i individuelle nedskrivninger	-13.176	2.269
+/- Periodens endring i gruppenedskrivninger	-32	-59
+ Konstatert tap i perioden med tidligere avsatt	14.886	3.047
+ Konstatert tap i perioden uten tidligere avsatt	2.045	593
- Inngått på tidligere konstaterte tap	-157	-585
Tap i resultatregnskapet	3.565	5.265

Inntektsførte renter på tapsmerkede lån utgjorde NOK 0,832 mill. Tilsvarende beløp i 2011 var NOK 1,255 mill.

3f) Fordeling på risikoklasse

Risikoklassifiseringen er en integrert del av kredittvurderingsprosessen. Systemet muliggjør en god overvåking av risikoutviklingen i bankens engasjementsportefølje. Klassifiseringen benyttes også mht prising av risiko. Høyere risiko gir høyere rente.

Klassifiseringen av personkunder skjer ved at faktoren "kundens økonomiske stilling" vektlegges i tillegg til sikkerheten. Det benyttes en standardisert modell som er felles for både personmarkedet og bedriftsmarkedet, men kriteriene som ligger til grunn for klassifiseringen er vektet forskjellig i de to markedene. Bedriftsmarkedet benytter for hvert av kriteriene flere komponenter som grunnlag for klassifiseringen enn personmarkedet.

Klassifiseringen er delt inn i 5 grupper der A representerer minst risiko og E størst risiko. Klassifiseringen synliggjør kundenes risiko- eksponering for hver av faktorene økonomi og sikkerhet. Disse faktorene danner grunnlaget for fastsettelsen av den akkumulerte risikoklasse der økonomi/sikkerhet vektet i forholdet 60/40.

2012	Risiko	Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivn
Risikoklasse A og B	lav	1.715.529	92,1 %	1.592.083	14.524	108.922	
Risikoklasse C	middels	128.164	6,9 %	116.227	6.682	5.255	
Risikoklasse D og E	høy	5.626	0,3 %	5.100	366	160	
Engasjement m/nedskr.	høy	11.869	0,6 %	11.869	0	0	4.308
Mangelfult klassifisert		1.491	0,1 %	1.071	12	408	
Terra Boligkreditt		128.926		0	128.926	0	
SUM		1.991.606	100,0 %	1.726.350	150.510	114.746	4.308

2011	Risiko	Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivn
Risikoklasse A og B	lav	1.788.963	91,3 %	1.675.583	18.232	95.148	
Risikoklasse C	middels	130.216	6,6 %	121.355	3.499	5.362	
Risikoklasse D og E	høy	11.455	0,6 %	7.781	2.667	1.007	
Engasjement m/nedskr.	høy	26.990	1,4 %	26.990	0	0	17.483
Mangelfult klassifisert		2.092	0,1 %	1.642	12	438	
Terra Boligkreditt		125.304		0	90.104	35.200	
SUM		2.085.020	100,0 %	1.833.351	114.514	137.155	17.483

Note - 4 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Obligasjonsbeholdningen er klassifisert som omløpsmidler. Den er bokført til markedsverdi. Gjennomsnittlig vektet eff. rente på obligasjonsbeholdning pr 31-12-2012 utgjør 3,16 % (31-12-2011: 3,11 %).

	Risikovekt	Pålydende verdi	Kostpris	Bokført verdi
Risikovekt 10		68.000	67.989	68.480
Risikovekt 20		25.000	24.660	24.759
Risikovekt 100		16.790	16.269	17.154
Sum		109.790	108.918	110.393
Spesifisert:				
Bankobligasjoner	20 %	25.000	24.660	24.759
Bankobligasjoner - ansvarlig lån	100 %	9.500	9.016	9.807
Kredittforetak - OMF	10 %	68.000	67.989	68.480
Kredittforetak	20 %	-	-	-
Industri	100 %	-	-	-
Annen ansvarlig kapital	100 %	1.500	1.500	1.500
Øvrige sektorer	100 %	5.790	5.753	5.847
Sum		109.790	108.918	110.393

Note 5 - Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning**Verdsettelse**

Aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi på balansedagen. Aksjer klassifisert som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives hvis virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi.

Omløpsaksjer:		Antall aksjer	Anskaff.	Bokført verdi	Markedsverdi
Selskapets navn:	Org.nr	(i hele tall)	kost	31.12.2012	31.12.2012
Aksjefond/Andre fond:					
Terra Spar	980.439.291	289	1.000	914	914
Terra Alpha	986.387.102	420	1.000	879	879
NEF Nordic Power Index Fund		5.798	5.798	5.788	5.788
NEF Blue Mountain (GMTI) Fund		7.374	7.374	7.260	7.260
KLP Aksjeverden Indeks	996.716.716	835	984	984	984
KLP AksjeNorge Indeks II	992.966.092	825	931	999	999
Sum kortsiktig plassering i aksjefond/andre fond			17.087	16.824	16.824
Pengemarkedsfond:					
Terra Sparebank	983.231.411	41.314	41.640	41.665	41.665
Terra Pengemarked II	985.187.649	11.640	11.650	11.849	11.849
Pluss Likviditet	975.973.301	30.398	30.148	30.148	30.148
Pluss Obligasjon	988.872.946	19.690	20.128	20.152	20.152
Sum kortsiktig plassering i pengemarkedsfond			103.566	103.814	103.814
SUM kortsiktig plassering i verdipapirer og aksjer			120.653	120.638	120.638
Sum langsiktige og strategiske plasseringer i aksjer				62.271	
Sum aksjer og verdipapirer (jfr oppst.plan 7.1 i balansen)				182.909	

Anleggsmidler		Antall aksjer	Anskaff.	Bokført verdi	Ned
Spesifikasjon		(i hele tall)	kost	31.12.2012	skrevet
Aksjer:					
Terra Gruppen AS	979.319.568	401.871	16.923	16.923	0
Eiendoms kreditt ASA	979.391.285	21.705	2.214	2.214	0
Nets Holding AS	999.076.653	41.713	1.514	1.514	0
RomReal Invest EUR		14.480	2.990	10	2980
Sparebankmatr Spama AS	916.148.690	92	9	9	
API Eiendomsfond Norge II AS		237.474	2.722	855	1867
Aberdeen Eiendom Norden/Baltikum	989.761.390	284.000	2.861	284	2577
North Bridge Nordic Property AS	990.674.175	31.896	2.004	2.004	0
North Bridge Opportunity AS	991.669.884	7.140	675	675	0
Romania Invest AS	989.434.071	10.000	500	9	491
Hjelmeland Grunnfond	937.896.581	8.485	933	933	0
NEF Kraft 100 AS	993.141.550	21.551	2.040	1.147	893
NRP Eiendom 2010 Invest AS	993.075.507	120.000	2.865	2.865	0
Kvinesdal Sparebank	937.894.805	9.851	985	985	0
Inkubator Halden AS	986.258.191	10	100	100	0
NBNP 2 AS	998.845.467	31.896	711	711	0
Nordito property AS	995.400.073	424	7	7	0
Terra Boligkreditt AS	885.621.252	7.126.549	29.545	29.545	0
Visa-C		417	188	188	0
Visa-A		179	81	81	0
Kredittforeningen for Sparebanker	986.918.930	460	474	474	0
Sparebank 1 Østfold Akershus	837.884.942	9.523	1.002	738	264
Sum anleggsmidler			71.343	62.271	9.072

Beholdningsendring gjennom året av verdipapirer som er anleggsmidler:

	01.01.2012	Nedskrivn	Reklass.	Tilgang	Avgang	31.12.2012
Anleggsaksjer	52.442	1.140	0	30.641	19672	62.271

Note 6 - Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Anskaffelseskost pr. 31.12.12 omfatter samtlige driftsmidler i bruk. Immaterielle eiendeler omfatter datasystemer i forbindelse med overgang til ny datasentral.

	Fast eiendom konsern	Inventar og maskiner konsern	Inventar og maskiner	Immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost pr. 01.01.12	12.038	10.111	9.805	4.667
Oppskrivning	9.200	-	-	-
+tilgang i året	-	1.579	1.368	-
-avgang i året	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.12	21.238	11.690	11.173	4.667
-samlede avskrivninger	5.590	7.283	6.995	4.667
Bokført verdi pr. 31.12.12	15.648	4.407	4.178	-
Årets ordinære avskrivning	400	679	649	-
Avskrivningssats	1,50 %	20- 33%	20- 33%	20- 33%

Note 7 - Leieavtaler

Bankens hovedkontor holder til i leide lokaler. Utleier er bankens datterselskap A/S Storgaten 10. Vårt avdelingskontor i Fredrikstad leier av Terra Aktiv Eiendomsmegling AS.

	2012	2011
Kommune	Arlig leie	Arlig leie
Halden	1.656	1.759
Fredrikstad	225	139
Sum	1.881	1.898

Note 8 - Endringer i ansvarlig kapital**8a) Egenkapital**

	Morbank:				Konsern:
	Sparebankens fond	Fond for vurd. forskjell	Gavefond	Sum	
Egenkapitalendring:					
Egenkapital 31.12.2011	221.145	7.243	2.050	230.438	230.659
Tilført av årets resultat	13.965	342	1.500	15.807	15.893
Egenkapital 31.12.2012	235.110	7.585	3.550	246.245	246.552

8b) Kapitaldekning

Ansvarelig og kjernekapital:	2012		2011	
	Morbank	Konsern	Morbank	Konsern
Sparebankens Fond	235.110	235.110	221.145	221.145
Gavefond	3.550	3.550	2.050	2.050
Fondsobligasjoner	30.000	30.000	30.000	30.000
- Overfinansiering av pensjonsforpl.	-1.245	-1.245	-1.698	-1.698
- Utsatt skattefordel	-	-125	-	-62
- Immaterielle eiendeler og goodwill	-	-	-	-
Sum kjernekapital før 50/50 fradrag	267.415	267.290	251.497	251.435
Frdrag: Ansvarlig kapital i finansinstitusjoner	-20.171	-20.171	-29.503	-29.503
Tilleggskapital fondsobligasjoner	-	-	-	-
Sum kjerne/ansvarlig kapital	247.244	247.119	221.994	221.932
Kapitaldekning (%)	19,93 %	19,79 %	18,86 %	18,78 %
Kjernekapitaldekning (%)	19,93 %	19,79 %	18,86 %	18,78 %

8c) Beregningsgrunnlag fordelt på eksponeringskategorier og vekting

Beregningsgrunnlag blir beregnet på grunnlag av balanseposter (eiendeler) og utenom balanseposter, som består av garantistillelser og ubenyttede trekkrettigheter. Disse postene er tildelt ulik risikovekt utifra den antatte kredittrisiko de representerer.

Kategori:	Vekt	2012		2011	
		Morbank Beregningsgrunnlag	Konsern Beregningsgrunnlag	Morbank Beregningsgrunnlag	Konsern Beregningsgrunnlag
Stater	0 %	0	0	0	0
Institusjoner	100 %	67.469	67.469	18.378	18.378
Institusjoner	20 %	12.001	12.001	10.376	10.376
Foretak	100 %	136.761	129.464	175.173	164.179
Massemarked	75 %	0	0	1.041	1.041
Pantsikkerhet eiendom	35 %	487.317	487.317	505.335	505.335
Pantsikkerhet eiendom	100 %	177.442	177.442	169.663	169.663
Forfalte engasjementer	150 %	11.056	11.056	10.641	10.641
Forfalte engasjementer	100 %	20.137	20.137	18.307	18.307
OMF	10 %	6.848	6.848	6.783	6.783
Andeler verdipapirfond	20 %	3.071	3.071	5.342	5.342
Andeler verdipapirfond	100 %	103.299	103.299	47.224	47.224
Øvrige engasjementer	0 %	0	0	0	0
Øvrige engasjementer	100 %	130.477	146.125	146.782	162.830
Sum balanse og utenom balanseposter		1.155.878	1.164.229	1.115.045	1.120.099
Operasjonell risiko		111.563	111.563	106.488	106.488
- Fradrag standardmetoden		-27.200	-27.200	-44.513	-44.513
Sum beregningsgrunnlag		1.240.241	1.248.592	1.177.020	1.182.074
Totalt kapitalkrav 8%		99.219		94.162	
Overskudd av ansvarlig kapital utover 8%		148.025		127.833	

Note 9 - Likviditetsforhold - finansiering

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel diponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, herunder likviditetsbuffer, som løpende fremlegges for styret. Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 65 %, og dekingen utgjør ved årets utgang 93,63 % mot 79,89 % året før.

For å fylle dette likviditetsgapet funder banken seg også gjennom langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarked. Forfallstrukturen fremgår i denne note. Kommitterte trekkrettigheter i DNB, MNOK 100, er på kort sikt sentral i denne sammenheng, selv om rammene ikke har vært benyttet gjennom 2012.

Likviditetssituasjonen betraktes som god.

I tabellen nedenfor er trukkedde kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilsynets forskrift for slik rapportering.

9a) Restløpetid på eiendels- og gjeldsposter

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Kont./fordr. NB	84.720	0	0	0	0	0	84.720
Utlån til kredittinst.	36.896	0	1.650	1.050	0	0	39.596
Utlån til kunder	168.304	24.911	88.679	386.523	1.046.595	0	1.715.012
Obligasjoner	0	0	20.974	68.035	21.384	0	110.393
Aksjer	0	0	0	0	0	191.200	191.200
Øvrige eiendeler	0	0	0	0	0	10.096	10.096
Sum eiendeler	289.920	24.911	111.303	455.608	1.067.979	201.296	2.151.017

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	0	30.000	75.000	35.000	0	0	140.000
Innskudd fra kunder	0	0	0	187.611	0	1.428.817	1.616.428
Obligasjongjeld	0	0	50.000	49.908	0	0	99.908
Ansvarlig lån	0	0	0	0	30.000		30.000
Øvrig gjeld	0	0	0	0	0	18.436	18.436
Egenkapital	0	0	0	0	0	246.245	246.245
Sum gjeld og egenkapital	0	30.000	125.000	272.519	30.000	1.693.498	2.151.017
Netto likv. eksponering	289.920	-5.089	-13.697	183.089	1.037.979	-1.492.202	0

Kassekreditt er medtatt under restløpetid 0-1 mnd.

Renterisiko

Renterisiko oppstår som en følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendring på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

9b) Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Kont./fordr. NB	84.720	-	-	-	-	-	84.720
Utlån til kredittinst.	-	1.650	1.650	1.050	-	35.246	39.596
Utlån til kunder	-	1.715.012	-	-	-	-	1.715.012
Obligasjoner	25.992	82.021	2.380	-	-	-	110.393
Aksjer	-	-	-	-	-	191.200	191.200
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	10.096	10.096
Sum eiendeler	110.712	1.798.683	4.030	1.050	-	236.542	2.151.017
Gjeld til kredittinst.	50.000	90.000	-	-	-	-	140.000
Innskudd fra kunder	-	1.616.428	-	-	-	-	1.616.428
Obligasjongjeld	50.000	50.000	-	-	-	-92	99.908
Ansvarlig lån	-	-	30.000	-	-	-	30.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	18.436	18.436
Egenkapital	-	-	-	-	-	246.245	246.245
Sum gjeld og egenkapital	100.000	1.756.428	30.000	-	-	264.589	2.151.017
Netto renteeksponering	10.712	42.255	-25.970	1.050	-	-28.047	-

Obligasjonsbeholdning og -gjeld løper med kvartals renteregulering. Med unntak for gjeld til kredittinstitusjoner skjer forrentning forøvrig etter bankens til enhver tid gjeldende rentevilkår. Gjennomsnittlig eff. rente på gjeld til kredittinstitusjoner 3,00 % (2011: 3,34%) og innskudd fra kunder 2,60 % (2011: 2,53%).

9c) Gjeld til kredittinstitusjoner

	Gj.sn rentesats	Valuta	2012	2011
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	3,00 %	NOK	140.000	290.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner			140.000	290.000
Herav F-lån Norges Bank		NOK	-	70.000

Innskudd fra kredittinstitusjoner uten løpetid har renteregulering hver 3. måned, og det er avtalt flytende rente.

Lån med avtalt løpetid består av innlån fra KFS og Eksportfinans på hhv MNOK 50, MNOK 25, MNOK 30 og MNOK 35. Forfall på innlånene fordeler seg på 2013 og 2015 med henholdsvis MNOK 105 og MNOK 35. Det er ikke stillet sikkerhet for denne gjelden.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

9e) Innskudd fra og gjeld til kunder

	Gj.sn rentesats	Valuta	2012	2011
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		NOK	1.368.673	1.235.352
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		NOK	247.755	229.353
Sum	2,60 %		1.616.428	1.464.705

Lov om sikringsordninger for banker pålegger banken å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter måtte få på innskudd i banken med inntil 2 mill. kroner av det samlede innskudd. Årlig innbetales en avgift til Bankenes Sikringsfond etter bestemmelser i Banksikringsloven. I 2012 har banken vært fritatt for avgiften.

9f) Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Obligasjonslån	Opptatt år	Forfall	Nominell rtr.	Gjeld pr. 31/12
NO0010576069	2010	11.06.2013	Nib. + 100 bp	50.000
NO0010582455	2010	02.01.2014	Nib. + 128 bp	50.000
Periodisert underkurs				(92)
Bokført verdi i balansen				99.908

Note 10 - Poster utenom balansen

Betingede forpliktelser - Garantier	2012	2011
Betalingsgarantier	9.304	12.933
Kontraktsgarantier	8.233	7.595
Andre garantier	4.047	3.882
Lånegarantier - Terra BoligKreditt	128.926	90.104
Garanti overfor Bankenes Sikringsfond	-	-
Sum betingede forpliktelser	150.510	114.514

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Terra Boligkreditt (TBK). TBK har som kriterie at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet (bolig/hytte). Videre må det være avholdt takst på eiendommen, og taksten må ikke være eldre enn 6 måneder når lånet opptas. Bankens kunder har pr 31.12.12 lånt for 712 mill. kroner hos TBK (31.12.11 461 mill. kroner).

Garantibeløpet overfor TBK er tredelt:

Tapsgaranti - Den delen av lånet som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen. For lån som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen skal garantien være på minimum kr 25 000 pr lån. Garantien gjelder i 6 år fra dato for rettsvern

Saksgaranti - Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern

Andel av felles garantiramme på 1 % av bankens totale låneportefølje ved utgangen av måneden.

TBK har også rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på

Spesifikasjon av garantier til TBK	2012	2011
Tapsgaranti	63.320	40.634
Saksgaranti	58.488	44.855
Andel av felles garantiramme	7.118	4.615
Sum	128.926	90.104

Alle lån i TBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til TBK er etter bankens vurdering begrenset. Banken har overtatt ett misligholdt lån fra Terra BoligKreditt i 2012 (frem til avleggelse av årsregnskapet for 2012). Bankens utlån gjennom TBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering.

Siden lån formidlet til TBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 7,1 mill. kroner. Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til TBK er etter bankens vurdering begrenset.

Forpliktelses	2012	2011
Bevilgede ikke diskonterte lån og ubenyttet rammekreditter	114.746	137.155
Sum forpliktelser utenom balansen	114.746	137.155

Pantstillelser	2012		2011	
	Morbank	Konsern	Morbank	Konsern
Pantstillelser				
Pantsikret gjeld:				
F-lån	-	-	70.000	70.000
Lån fra kredittinstitusjoner		3.761		3.993
Sum	-	3.761	70.000	73.993
Sikkerhetsstillelser				
Ihendehavendeobligasjoner og andeler i obligasjonsfond	65.493	65.493	92.127	92.127
Fast eiendom		14.341		14.741
SUM	65.493	79.834	92.127	106.868

Note 11 - Opplysninger om skatter

11a) Resultat - skattepliktig inntekt 2012

Nedenfor spesifiseres forskjellen mellom det regnskapsmessige resultat før skattekostnad og årets skattegrunnlag.

	2012	2011
Resultat før skattekostnad	22.654	19.506
Endring midlertidige forskjeller	-984	560
Permanente forskjeller	-765	-1.893
Skattepliktig inntekt	20.905	18.173
Betalbar skatt 28%	5.853	5.089
Formuesskatt	747	711
Betalbar skatt i balansen	6.600	5.800
For mye/lite avsatt	-28	-19
Endring utsatt skattefordel	276	-157
Årets skattekostnad	6.848	5.624

11b) Spesifikasjon av midlertidige resultatforskjeller

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret.

	2012	2011	Endring
Driftsmidler	-318	-308	-10
Immaterielle eiendeler	-	-	-
Finansielle derivater	-	-	-
Gevinst og tapskonto	19	24	-5
Netto pensjonsmidler	1.729	2.358	-629
Pensjonsforpliktelse	-625	-1.256	631
Verdipapirer	1.598	601	997
Grunnlag utsatt skatt	2.403	1.419	984
28% utsatt skatt	673	397	276

Note 12 - Opplysninger vedrørende datterselskaper

12a) Aksjer i datterselskaper

	A/S Storgaten 10	Berg Sparebank Eiendomsmegling AS	SUM
Inngående balanse 01.01.2012	7.065	884	7.949
+ Inntektsført resultat 2012	340	342	682
- Utbytte	340	-	340
Balanse 31.12.2012	7.065	1.226	8.291
Anskaffelseskost	100	606	
Andel bokført egenkapital ved anskaffelse	100	600	
Eierandel	100 %	80 %	
Forretningskontorkommune	Halden	Halden	

12b) Generelle opplysninger

	A/S Storgaten 10		Berg Sparebank Eiendomsmegling AS	
	2012	2011	2012	2011
Innskudd fra	16	14	953	5.010
Utlån/garantier til	1.763	1.634	-	
Renter fra	49	50	-	
Renter til			90	46
Resultat for regnskapsåret	340	553	427	1.622
Egenkapital	7.065	7.065	1.533	1.105

Egenkapitalmetoden er benyttet i bankens regnskap.

NOTE 13 - Ansvarlig lånekapital

Banken har opptatt fondsobligasjonslån stort 30 mill kr. Fondsobligasjonslånet er evigvarende og forrentes etter 3 mndrs. NIBOR + 1,80%-poeng. Det er en klausul i låneavtalen som sier at lånet kan innløses i 2014. Fondsobligasjonen kan maksimalt utgjøre 15 % av samlet kjernekapital.

NOTE 14 - Valuta

	2012	2011
Eiendeler utenlandsk valuta, kontanter	1.046	1.510

Eiendeler i utenlandsk valuta er omregnet etter middelkurser pr. 31.12.12

Note 15 - Kontantstrømanalyse

	2012	2011
Resultat for regnskapsåret	15.807	13.882
Avskrivninger	649	506
Tap/gevinst ved salg av driftsmidler	-	-
Endring nedskrivning/tap på utlån	-13.207	2.211
Resultat fra datterselskap	-682	-1.851
Avsetning til gaver	-	-750
Tilført fra årets virksomhet (Drift)	2.567	13.998
Reduksjon utlån	107.000	64.619
Økning/reduksjon utlån til kredittinstitusjoner	-18.141	-1.152
Økning/reduksjon innskudd fra kunder	151.723	42.588
Økning overtatte eiendommer	-	-924
Reduksjon/økning innskudd fra kredittinstitusjoner	-150.000	-
Økning/reduksjon sertifikat-/obligasjonsgjeld	-74.779	-29.777
Økning/reduksjon obligasjon og aksjer	-47.316	-29.013
Reduksjon/økning øvrige fordringer	2.043	3.131
Økning/reduksjon øvrig gjeld	-1.795	-701
A. Netto likvidendring virksomhet (Finansiering)	-28.698	62.769
Investering i varige driftsmidler	-1.368	-3.122
Salg varige driftsmidler	0	-
B. Netto likvidendring investeringer (Investering)	-1.368	-3.122
A+B Netto endring likvider i året	-30.066	59.647
Likvidbeholdning 01.01	114.786	55.139
Likvidbeholdning 31.12.2012	84.720	114.786

Likviditetsbeholdningen i oppstillingen over består av kontanter og innestående i Norges Bank. Videre har banken en ubenyttet kontokreditt i DNB på 100 MNOK. Kontantstrømanalyse for konsernet er ikke utarbeidet da avvikene på enkeltposter er beskjedne og likvidbeholdningen vil være lik morbanks.

Note 16 - Opplysninger vedrørende ansatte og tillitsmenn**16a) Antall ansatte pr 31.12.2012**

Berg Sparebank hadde 27 fast ansatte, herav 5 deltidsansatte, pr. 31.12.2012. Antall årsverk i 2012 var 25,5 (2011: 25,5). Gjennomsnittlig antall årsverk utgjorde 25,4.

16b) Opplysninger vedrørende ansatte og tillitsvalgte

	2012	2011
Ansatte	37.112	31.542
Styremedlemmer	12.315	10.986
Forstanderskapsmedlemmer	15.981	16.617

Lån til ansatte, styremedlemmer og kontrollkomiteens-/ forstanderskapets medlemmer er sikret i samsvar med Finansieringsvirksomhetslovens § 2-15. Lån er ytet etter bankens generelle kredittvilkår. Lån til ansatte er gitt til ens rentesats. Rentefordel er innberettet med NOK 70.907,- som det er betalt arbeidsgiveravgift av. Rentefordelen er ikke bokført og påvirker bankens rentenetto.

16c) Opplysninger vedrørende ansatte og tillitsvalgte m.v.

Lønn, pensjonsforpliktelse og annen godtgjørelse	Lønn	Pensjonskostnad	Bilhold	Andre ytelser	Lån/kreditt-ramme	TBK
Ledende ansatte						
Banksjef Jørn Berg	909	403	100	27	2.015	
Styre						
Leder Bjørn Sigurd Brevig	86				4.500	
Simen Mo	45				50	1.485
Anne Vik	49				-	1.546
Merete D. Brynildsen	45				1.508	
Terje Kristiansen	45				2.280	
Heidi A. Johansen	45				2.454	
Kontrollkomite						
Leder Pål Jensen	12				-	
Gyda Vik Amundsen	5				118	
Jon Bjørgul	5				2.816	
Forstanderskap						
Forstanderskapets leder Freddy Fagerholt	12				800	
Øvrige medlemmer	-				15.181	

Banksjef har rett til førtidspensjon fra fylte 65 år. Pensjonsytelsen utgjør 70 % av ordinær lønn. Det er ikke andre særskilte ordninger for banksjef eller styrets leder.

Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse.

Banken har salgs- og resultatbonus som gjelder for alle ansatte med unntak av banksjef.

16d) Honorar til revisor i NOK (inkl. mva)

	2012	2011
Lovpålagt revisjon	300.000	300.000
Andre attestasjonstjenester	30.000	22.500
Teknisk bistand skatt	25.000	25.000
Andre tjenester	57.500	0
	412.500	347.500

16e) Pensjoner

Berg Sparebank har pensjonsordninger som dekker OTP-kravene. Ansatte før 2008 har ytelsesbasert pensjonsordning fra fylte 67 år. Den ytelsesbaserte pensjonsavtalen finansieres ved fondsopplegg i et forsikringsselskap. I forstanderskapsmøte 22.11.2007 ble den ytelsesbaserte pensjonsordningen vedtatt lukket for fremtidige ansatte. Nye ansatte har innskuddspensjon. I tillegg har banken pensjonsforpliktelser som gjelder førtidspensjoner som finansieres over driften.

AFP-ordningen åpner for at ansatte kan gå av med førtidspensjon fra fylte 62 år. Forpliktelser etter gammel ordning er balanseført. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning. Det er ikke foretatt avsetning for den nye ordningen i regnskapet, fordi det foreløpig ikke foreligger pålitelig måling av pensjonsforpliktelsene.

Følgende forutsetning er lagt til grunn for beregningen:	2012	2011
Avkastning på pensjonsmidler	4,00 %	4,10 %
Diskonteringsrente	4,40 %	3,80 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	3,50 %
Årlig G-regulering	3,25 %	3,25 %
Årlig regulering av pensjoner under betaling	3,25 %	3,25 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

	Sikrede ytelser 2012	Usikrede ytelser 2012	SUM 2012
Pensjonskostnader:			
Årets pensjonsopptjening	961	174	1.135
+ Rentekostnad på pensjonsforpliktelse	910	-	910
= Pensjonskostnad (brutto)	1.871	174	2.045
- Forventet avkastning på pensjonsmidler	632	-	632
+ Administrasjonskostnader	114	-	114
= Pensjonskostnad (netto)	1.353	174	1.527
+ Resultatført estimatavvik	709	33	742
+ Periodisert arbeidsgiveravgift	191	24	215
= Sum aktuarberegnet pensjonskostnad	2.253	231	2.484
AFP-kostnader			156
Premie innskuddspensjon			181
Andre pensjonskostnader			-
SUM pensjonskostnad			2.821

Pensjonsforpliktelse:	Overfinansiering av pensjonsforpliktelse		Pensjonsforpliktelse	
	2012 Estimert	2011 Estimert	2012 Estimert	2011 Estimert
Pensjonsforpliktelse (brutto/PBO)	22.417	24.258	548	1.101
- Pensjonsmidler (markedsverdi)	16.703	15.268	-	-
= Pensjonsforpliktelse (netto)	5.714	8.990	548	1.101
Periodisert arbeidsgiveravgift	806	1.267	77	155
+ Ikke resultatført estimatavvik	-8.249	-12.615	-	-
= Balanseført pensjonsforpliktelse inkludert avgift	-1.729	-2.358	625	1.256

Note 17 - Overtatte eiendeler

Type eiendel	2012	2011
Overtatt leilighet for videresalg	924	924
Overtatt grunneiendom	228	228
Sum	1.152	1.152

Note 18 - Spesifikasjon av inntekter fra banktjenester

	2012	2011
Betalingsformidling	2.195	2.234
Provisjoner Terra Boligkreditt	3.378	1.076
Provisjon Skadeforsikring	3.395	3.004
Provisjon Livsforsikring	606	516
Sparing og plassering	545	658
Korttjenester	5.145	4.724
Andre provisjoner og gebyrer	1.693	2.028
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	16.957	14.240

BERETNING FRA KONTROLLKOMITEEN

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med at bankens virksomhet i 2012 er drevet i samsvar med Sparebanklovens og Finansieringsvirksomhetslovens bestemmelser, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak, retningslinjer fra Finanstilsynet og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Kontrollkomiteen har gjennomgått styrets protokoller, og for øvrig foretatt de undersøkelser som Sparebankloven og Finansieringsvirksomhetsloven pålegger, og kontrollkomiteens instruks bestemmer.

Kontrollkomiteen har gjennomgått årsberetningen, resultatregnskapet og balansen med noter og revisors beretning, uten at dette gir foranledning til noen bemerkninger. Kontrollkomiteen vil anbefale at resultatregnskapet og balansen med noter for Berg Sparebank kan fastsettes som bankens regnskap for 2012.

Halden, 8. februar 2013

I kontrollkomiteen for BERG SPAREBANK

Pål Jensen
leder

Gyda Vik Amundsen

Anne Wahlstrøm

Til forstanderskapet i
Berg Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Berg Sparebank som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 15.807.000, og konsernregnskap, som viser et overskudd på kr 15.892.000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap og kontantstrømpstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av banken og konsernet Berg Sparebanks finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

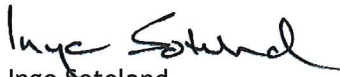
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, den 7. februar 2013

BDO AS

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Inge Soteland'.

Inge Soteland

Statsautorisert revisor

Hovedkontor

Storgt. 10
Pb. 83
1751 Halden
Sentralbord: 69 19 60 00
Fax: 69 19 60 01

Avdelingskontor Fredrikstad

Storgt. 10
Pb. 314
1601 Fredrikstad
Tlf.: 69 30 19 83
Fax: 69 30 19 89

e-post: firmapost@berg-sparebank.no www.berg-sparebank.no